Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • 25 май 1973 йил, жума • № 121 (15.595). ✦ Баҳоси 2 тийин.

Н. В. ПОДГОРНИЙ МОСКВАГА ҚАЙТИБ КЕЛДИ

СССР Олий Советн Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний 24 майда Афғонистондан Москвага қайтиб келди. У Афғонистон подшоси Муҳаммад Зоҳир Шоҳ ҳазрат олийларининг таклифига биноан расмий дўстлик визити билан Афғонистонда меҳмон бўлди.

Совет Иттифоқи давлат байроқлари билан безатилган Внуково аэродромида Н. В. Подгорнийни Ю. В. Андропов, А. А. Громико, К. Т. Мазуров, И. В. Капитонов ўртоқлар, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари М. А. Яснов, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари В. Н. Новиков, СССР Олий Совети Миллатлар Советининг раиси Ё. С. Насриддинова ва бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

Н. В. Подгорнийга ҳамроҳ бўлиб борган кишилар у билан бирга Москвага қайтиб келишди. (ТАСС).

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Ўзбекистон ССР Бинокорлик материаллари саноати министрлигининг корхоналари маҳсулот реализация этиш беш ойлик планини 75,3 миллион сўмлик қилиб бажардилар. Ишлаб чиқариш ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 14,9 процент ўсди.

(ЎзТАГ).

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советида

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ ГЕРМАНИЯ ФЕДЕРАТИВ РЕСПУБЛИКАСИГА ВИЗИТИ ТЎҒРИСИДА

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси ўртоқ Л. И. Брежневнинг Федерал канцлер Вилли Брандт таклифига биноан Германия Федератив Республикасига қилган визити якунларини кўриб чиқдилар. Ўртоқ Л. И. Брежнев фаолиятини ҳамда унинг ГФРга қилган ва муҳим халқаро аҳамиятга эга бўлган визити сиёсий натижаларини тамомила маъқулладилар.

КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг Германия Федератив Республикасига визити биз ҳали яқин ўтмишдагина қарийб барча катта халқаро масалалар хусусида қарама-қарши қутбларда турган давлат билан муносабатлардаги бурилишни, Совет Иттифоқи билан Германия Федератив Республикаси ўртасида янги, тинч вақт учун нормал муносабатлар ва ўзаро манфаатли ҳамкорлик сари бўлган бурилишни мустаҳкамлайди.

Ўртоқ Л. И. Брежнев билан Канцлер В. Брандт ўртасидаги музокаралар, СССР билан ГФР ўртасида визит чоғида имзоланган битимлар, визит якунлари тўғрисида томонларнинг қўшма баёноти 1970 йилги Москва Шартномаси ва ундан бир йил кейин Ореандада эришилган битим белгилаб берган йўлни давом эттириб, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Германия Федератив Республикаси ўртасида тинчлик манфаатларини кўзловчи яхши муносабатлар ва яхши қўшничилик ҳамкорлигининг янги-янги истиқболларини очиб беради. Бу иккала мамлакат ўртасидаги иқтисодий алоқаларга, узоқ муҳлат асосидаги саноат, техникавий ва маданий ҳамкорликка ҳам тўла-тўкис тааллуқлидир.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети ўртоқ Л. И. Брежневнинг визити чоғида бир қанча муҳим масалаларни ГФР ҳукумати билан муҳокама қилиш конструктив руҳда ўтганлигини қониқиш билан қайд этадилар. Улар ўртоқ Л. И. Брежневнинг визити чоғида ГФР жамоатчилигининг кенг доиралари Совет давлати билан совет халқига нисбатан яхши ҳис-туйғуларини изҳор этганликларини юксак баҳолайдилар.

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг ГФРга визити КПСС ва Совет давлати ташқи сиёсий йўлининг реал амалга оширилиши бўлиб, кескинликни юмшатиш, Европадаги барча халқлар учун тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш йўлидан яна муваффақиятли олға боришда катта аҳамиятга эгадир. Социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг мана шу йўналишда ўтказиб келаётган изчил, собитқадам сиёсати, ГФР билан Германия Демократик Республикаси, Польша Халқ Республикаси ва бошқа социалистик мамлакатлар ўртасидаги муносабатларнинг нормаллашиш процесси, Совет Иттифоқи билан Франция ўртасида мустаҳкамланиб бораётган конструктив ҳамкорлик, халқаро сиёсатнинг бир қанча масалалари хусусида, шу жумладан, Европа хавфсизлиги масалалари хусусида Америка Қўшма Штатлари ҳукумати билан эришилган ўзаро ҳамжиҳатлик, ўртоқ Л. И. Брежневнинг ГФРга қилган визити ижобий якунлари — шуларнинг ҳаммаси кескинликни янада юмшатиш, хавфсизликни мустаҳкамлаш ва мустаҳкам тинчлик учун олиб борилаётган курашдаги энг муҳим бўғинлар бўлиб, тинчликни таъминлашда ҳақиқатан тарихий аҳамиятга эга бўлур эди.

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг Германия Федератив Республикасига қилган визити якунлари, ижтимоий тузумларидан қатъи назар, давлатларнинг тинч-тотув яшаш ленинча сиёсатининг, ҳозирги босқичда КПСС XXIV съезди ҳамда партия Марказий Комитетининг апрель Пленуми маъқуллаган Тинчлик программасида ўзининг энг тўла ифодасини топган сиёсат тантанасининг янги яққол далилидир. Худди шунинг учун ҳам совет халқи, социализм мамлакатлари, халқаро ишчилар ҳаракати ва коммунистик ҳаракат, барча мамлакатларнинг тинчликсевар ва прогрессив кучлари шу визит якунларини юксак даражада баҳоламоқдалар.

АФРИКА БИРЛИГИ ТАШКИЛОТИДА ҚАТНАШУВЧИ МАМЛАКАТЛАРНИНГ ДАВЛАТ ВА ҲУКУМАТ БОШЛИҚЛАРИ АССАМБЛЕЯСИ ЮБИЛЕЙ СЕССИЯСИНИНГ РАИСИГА

Сизни ва ассамблея қатнашчиларини Африка бирлиги ташкилотининг шонли юбилейи ва Африка озодлиги куни билан СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети ва бутун совет халқи номидан самимий табриклаймиз ва қизғин қутлаймиз.

Тарихан қисқа муддат ичида Африканинг қиёфаси кўп жиҳатдан ўзгарди. Қитъанинг кўпчилик қисмида мустамлакачилик системаси абадий тугатилди. Африка халқлари мустамлакачилик кишанларини улоқтириб ташлаб, ривожланишнинг янги даврига қадам қўйдилар, ўз ҳаётларининг ижодкорлари ва халқаро сиёсатнинг актив қатнашчилари бўлиб қолдилар. Мустамлакачилик қолдирган оғир меросни бартараф этган Африкадаги мустақил мамлакатлар ўзларининг миллий давлатларини ва суверенитетларини мустаҳкамлаш йўлида куч-ғайрат сарфламоқдалар.

Африка бирлиги ташкилотининг тузилиши Африка халқлари энг катта сиёсий ғалабаларининг бири бўлди. Африка мамлакатлари тарихда биринчи марта умумқитъа миқёсида бирлашиб, ўз олдиларида турган проблемаларни биргаликда ҳал этиш, жаҳон империализмига ва янги мустамлакачиликка қарши биргаликда ҳаракат қилиш имкониятини олдилар.

Африка давлатлари жуда қисқа муддатларда халқаро майдонда мустаҳкам ўрин олганликларини ва бутун инсониятни қизиқтирувчи проблемаларни ҳал этишда актив қатнашаётганликларини фақат табриклаш мумкин. Африка мамлакатлари ва Африка бирлиги ташкилоти империалистик агрессияга қарши, давлатлар ўртасидаги муносабатларда куч ишлатмаслик учун, тинчлик ва ялпи хавфсизликни ҳимоя қилиш учун курашаётганликлари Африканинг халқаро обрў-эътиборини оширди ва жаҳондаги воқеаларнинг ривожига ижобий таъсир ўтказмоқда. Бинобарин, энди дунёдаги тараққийпарвар кучлар Африка бирлиги ташкилотини энг катта ва нуфузли халқаро ташкилотлардан бири деб билиб, уни муносиб равишда шарафламоқдалар.

Вьетнамда урушни тўхтатиш ва тинчлик ўрнатиш тўғрисида битимларга эришилганлиги тинчликсевар кучларнинг катта муваффақияти бўлди. Африканинг мустақил давлатлари ҳам ана шу олижаноб ишга ўз ҳиссаларини қўшдилар. Бу битимларга қаттиқ риоя этилиши халқаро кескинликни янада юмшатишга олиб боради, тинчликка ва халқаро хавфсизликка таҳлика солаётган бошқа можароларни бартараф этишга кўмаклашади. Яқин Шарқдаги танглик Хавфсизлик Кенгашининг маълум қарорлари асосида, шу райондаги ҳамма халқларнинг, шу жумладан, фаластинлик араб халқининг ҳуқуқларига риоя қилган ҳолда бартараф этишга эришиш учун ҳам анча қулай имкониятлар яратилмоқда. Африкадаги ва бутун дунёдаги тинчликсевар давлатларнинг Исроил агрессияси оқибатларини тугатиш учун курашдаги бирдамлиги бунга кўмаклашмоғи лозим.

Совет кишилари қитъадаги мустамлакачилик қолдиқларини тугатиш учун курашда Африка халқлари эришаётган муваффақиятларни табриклайдилар; улар Гвинея (БИСАУ), Ангола ва Мозамбик озодлиги учун курашчиларни, шунингдек Африка жанубида ирқчиликка қарши курашаётган халқларни табриклайдилар. Совет Иттифоқи ана шу халқларнинг олижаноб курашида уларга ҳар томонлама мадад бериб келди ва мадад бераверади.

Совет Иттифоқи Совет Тинчлик ва халқаро ҳамкорлик программасида ўз ифодасини топган бузилмас ленинча интернационализм принципларига асосланиб, Африкадаги ҳамма халқларнинг ўз турмушларини ўз манфаатларига, тинчлик ва халқаро ҳамкорлик манфаатларига мувофиқ равишда қуриш имкониятини олишлари учун, улар ўз миллий бойликларига ўзлари батамом эга бўлиб, шу бойликлардан миллий экономика ва маданиятни юксалтириш, аҳолининг фаровонлигини ошириш мақсадлари йўлида фойдаланадиган бўлишлари учун, улар социал иқтисодий ўзгаришлар йўлидан дадил олға боришлари учун изчил ҳаракат қилиб келмоқда.

Африка бирлиги ташкилоти ассамблеяси юбилей сессиясининг қатнашчиларига бутун қитъа халқлари бахт-саодати йўлида самарали ишлашни ва катта муваффақиятларга эришишни тилаймиз. Иккинчи ўн йиллик Африка бирлиги ташкилотига Африка халқларининг манфаатлари учун, ялпи тинчликни мустаҳкамлаш учун курашда янги-янги ғалабалар келтира берсин.

Н. ПОДГОРНИЙ
СССР Олий Совети Президиумининг Раиси

А. КОСИГИН
СССР Министрлар Советининг Раиси

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида

КПСС XXIV СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИ АСОСИДА НАМАНГАН ОБЛАСТИДА ТАРИХ ВА ЖАМИЯТШУНОСЛИК ФАНЛАРИДАН ДАРС БЕРИШНИ ЯХШИЛАШ ВА ЎҚУВЧИ ЁШЛАРНИ ҒОЯВИЙ-СИЁСИЙ ЖИҲАТДАН ТАРБИЯЛАШДА УЛАРНИНГ РОЛИНИ ОШИРИШ ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети КПСС XXIV съезди қарорлари асосида Наманган областида тарих ва жамиятшунослик фанларидан дарс беришни яхшилаш ва ўқувчи ёшларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан тарбиялашда уларнинг ролини ошириш тадбирлари тўғрисидаги масалани қараб чиқди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети шу масала юзасидан қабул қилган қарорида қуйидагиларни таъкидлайди. Наманган областидаги партия, совет органлари, ўқув юртларининг раҳбарлари ва бошланғич партия ташкилотлари КПСС XXIV съездининг қарорларига амал қилиб, кейинги йилларда ижтимоий фанларни ўқитишга, ўқувчиларда марксча-ленинча дунёқарашни шакллантиришга эътиборни бирмунча кучайтирдилар. Бир қанча мактаблар, ҳунар-техника билим юртлари ва техникумларда тарих, жамиятшунослик дарсларида ўқувчиларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан тарбиялаш соҳасида муайян иш олиб борилмоқда, ўқишдан ташқари вақтда турли тарбиявий чоралар кенг амалга оширила бошланди.

Шу билан бирга областдаги ўқув юртларида тарих ва жамиятшунослик фанларидан дарс беришда жиддий нуқсонлар ҳам бор. Шу фанлар юзасидан ўтказиладиган дарсларнинг талайгина қисми ўқувчи ёшларни коммунистик руҳда тарбиялашнинг ҳозирги вазифаларига, ўқув программаларининг талабларига мазмуни жиҳатидан ҳам, методикаси жиҳатидан ҳам мос бўлиб тушмаётир. Бу дарсларда тарихий жараёнлар ва ҳодисаларнинг социал моҳияти ҳамда қонуниятлари назарий жиҳатдан чуқур асослаб ва пухта тушунтириб берилмаётир.

Баъзи ўқитувчилар дарсларда ўрганиладиган тарихий фактлар, воқеаларни қараб чиқиш вақтида ҳозирги замон фанининг энг янги ютуқларидан фойдаланмаётирлар, марксизм-ленинизм классикларининг асарларига, партия ва ҳукуматнинг Директиваларига, КПСС XXIV съездининг қарорларига, ўртоқ Л. И. Брежневнинг СССР эллик йиллиги тўғрисидаги докладига ва бошқа бир қанча ҳужжатларга кам мурожаат қиладилар.

Дарсларда ўқувчиларнинг диққат-эътибори коммунистик дунёқарашни шакллантириш учун ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлган проблемаларга кўпинча жалб этилмайди. Ҳозирги замондаги социал жараёнларни тушунишда ва бу жараёнларга нисбатан тўғри муносабатда бўлишни шакллантиришда энг янги тарих курсининг билим бериш ва тарбиявий ролига кўпинча етарли баҳо берилмайди. Ўқувчиларнинг содир бўлаётган социал жараёнларни ва сиёсий воқеаларни синфий позицияда туриб мустақил таҳлил этиш ва уларга баҳо бериш қобилиятларини ривожлантиришга кам эътибор берилмоқда. Кўп ўқитувчилар ўз дарсларида вақтли матбуот материалларидан, кинофильмлардан, бадиий адабиёт асарларидан, хилма-хил кўргазмали қўлланмалардан фойдаланмаётирлар.

Мактаблар, ҳунар-техника билим юртлари ва техникумларнинг кўпчилигида ўқишдан ташқари ишлар етарли даражада юксак савияда олиб борилмаяпти. Бу иш кўп ҳолларда тарих ва жамиятшунослик дарсларида ҳосил қилинган билимларни пухта ўзлаштириб олишга, йигит ва қизларнинг ижодий қобилиятларини ривожлантиришга ёрдам бермаяпти. Кўпгина ўқувчилар актив жамоатчилик фаолиятига суст жалб этилмоқда.

Таълим-тарбия ишининг паст савияда бўлиши натижасида йигит ва қизларнинг муайян бир қисми тарих ва жамиятшуносликни ўрганиш ва ижтимоий-сиёсий ҳаёт масалалари билан унчалик қизиқмаётирлар.

Ўқувчиларни интернационализм руҳида тарбиялаш, уларга аҳлоқий, меҳнат тарбияси беришни такомиллаштириш ва ўқувчиларнинг касбларни танлаб олишига ёрдам бериш учун ижтимоий фанлар дарсидан қониқарли фойдаланилмаётир.

Бир қатор мактабларда, хусусан қишлоқ мактабларида ўқув-моддий базанинг аҳволи кўнгилдагидек эмас. Таълимнинг кабинет системаси суст жорий қилинмоқда. Кўргазмали қўлланмалар, техникавий воситалар етишмайди. Бу ҳол ҳам ўқувчиларнинг ижтимоий фанлар юзасидан чуқур билим олишларига салбий таъсир қилмоқда.

Халқ маорифи ва ҳунар-техника таълими органлари, партия комитетлари ва ташкилотлари талабчанликни кучайтирмаганликлари ва ўқитувчиларнинг малакасини ошириш устидан кундалик назорат ўрнатмаганликлари натижасида кўп ўқитувчилар институтда ҳосил қилган билимларини оширмайдилар, махсус адабиётга онда-сондагина мурожаат қиладилар, педагогика фанининг энг янги ютуқлари билан кам қизиқадилар. Айрим ўқитувчилар ўз бурчларини бажаришга масъулиятсизлик билан қарамоқдалар, ўзларига кўрсатилган юксак ишончни оқламаётирлар, программада кўрсатилган материалларни яхши ўрганиб олмаётирлар, газета, журналларни мунтазам суратда ўқимаётирлар, театр ва киноларга бормаётирлар, ижтимоий-сиёсий мавзулардаги радио ва телевизион эшиттиришларни тингламаётирлар.

Наманган область, шаҳар ва район партия комитетлари ўқув юртларида ижтимоий фанларни ўқитиш қандай аҳволда эканлигини чуқур таҳлил этмайдилар, таълим-тарбия жараёнининг савиясини тўхтовсиз ошириш ва бу жараённи тобора такомиллаштириш учун халқ маорифи ва ҳунар-техника таълими органлари, мактаблар, ҳунар-техника билим юртлари ва техникумлардаги бошланғич партия ташкилотларининг роли ҳамда жавобгарлигини ошириш йўлида доим ғамхўрлик қилмаётирлар, бир қанча ўқув юртларида коммунистлар бўлгани ҳолда бошланғич партия ташкилотлари тузилмаганлигига тоқат қилиб келмоқдалар.

Баъзи партия комитетлари ўқувчи ёшларни коммунистик руҳда тарбиялаш, уларда илмий дунё қарашни шакллантиришда тарих ва жамиятшунослик фанларини ўрганишнинг муҳимлигига етарли баҳо бермаяптилар ва улар аслида идеология ишининг ана шу энг муҳим соҳасига раҳбарлик қилмай қўйганлар.

Ўзбекистон ССР маориф министрлиги, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг ҳунар-техника таълими давлат комитети ижтимоий фанлардан дарс берилиши устидан контролни бўшаштириб юборганлар, тарих ва жамиятшунослик фанлари ўқитувчиларини танлаш, тарбиялаш ва уларнинг малакасини ошириш соҳасида мунтазам иш олиб бормаяптилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Наманган область, шаҳар ва район партия комитетлари зиммасига ушбу қарорда кўрсатилган камчиликларни тугатиш, тарих ва жамиятшунослик фанларидан дарс беришни тубдан яхшилаш, ўқувчи ёшларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан тарбиялашни кучайтириш юзасидан қатъий чоралар кўриш мажбуриятини юклади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ижтимоий фанлар партия идеология ишининг муҳим воситаси бўлиб, йигит ва қизларни коммунистик руҳда тарбиялашда жуда катта роль ўйнаётганлигини доим назарда тутиш зарур, деб таъкидлайди. Ёш авлодни юксак ғоявийлик, коммунистик ахлоқ ва синфий эътиқод руҳида тарбиялашда, унда совет ватанпарварлиги, пролетар интернационализми ҳис-туйғуларини, социалистик Ватанга муҳаббат, улуғ Ленин партиясининг иши учун курашга доим тайёр бўлиб туриш ҳис-туйғуларини шакллантиришда тарих ва жамиятшунослик дарсларидан кенг фойдаланиш лозим.

Ўқувчиларда меҳнатга, социалистик мулкка коммунистик муносабатда бўлишни, коллектив ва жамиятнинг иши учун юксак жавобгарликни ҳис этишни шакллантириш, худбинлик, мешчанлик ва хусусий мулкчилик психологиясининг ҳар қандай кўринишларига, жамиятда яшаш нормаларини ва совет қонунларини бузишга муросасизлик ҳис-туйғуларини шакллантиришга алоҳида эътибор бериш керак.

Партия комитетларига, халқ маорифи ва ҳунар-техника таълими органларига, ўқув юртларининг раҳбарларига ва бошланғич партия ташкилотларига қуйидагилар таклиф этилди.

— тарих ва жамиятшунослик ҳамма дарсларининг партиявий йўналиши, юксак ғоявий-назарий савияда бўлиши таъминлансин, бу ишда марксизм-ленинизм классикларининг асарларида, партия XXIV съездининг қарорларида, Л. И. Брежневнинг «Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг эллик йиллиги тўғрисида»ги докладида ва партиянинг бошқа ҳужжатларида баён этилган талабларга амал қилинсин. Дарс бериш жараёнида асосий эътибор ижтимоий тараққиёт қонуниятларини, тарихий ҳодисаларнинг синфий табиатини тушунтириб беришга, пролетариатнинг революцион тарихий вазифасини, революциянинг йўлбошчиси, социалистик ва коммунистик қурилишнинг ташкилотчиси бўлган партиянинг ролини, халқаро коммунистик ҳаракатнинг, мазлум халқлар ўз социал ва миллий озодлиги учун олиб бораётган курашининг ғоявий негизи бўлмиш марксизм-ленинизмнинг ҳал қилувчи аҳамиятини очиқ кўрсатиб беришга қаратилсин;

—тарих ва жамиятшунослик дарслари методикасини такомиллаштириш чоралари кўрилсин, ўқувчиларнинг программа материалларини чуқур ўзлаштиришларига, уларнинг мантиқий фикр юритишларини ривожлантиришга, ижтимоий жараёнларни мустақил таҳлил этиш маҳоратини ошириш, замонамизнинг сиёсий проблемаларига жиддий эътибор билан қараш руҳида тарбиялашга ёрдам берадиган усулларни ана шу фанлардан дарс берувчи ўқитувчиларнинг билиб олишлари таъминлансин;

(Давоми иккинчи бетда)

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА УЧРАШУВ

23 майда КПСС Марказий Комитетида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети секретари А. П. Кириленко Югославия Коммунистлар союзи Президиумининг аъзоси Сербия Коммунистлар союзи Марказий Комитетининг Раиси Т. Влашкалич бошчилигидаги ЮКС партия ходимлари делегацияси билан учрашди. Делегация мамлакатимиз халқ хўжалигини ривожлантиришга раҳбарлик соҳасида КПССнинг фаолияти билан танишиш учун СССРга келди.

А. П. Кириленко совет экономикасини ривожлантириш борасида КПСС XXIV съезди қарорлари қандай бажарилаётганлиги тўғрисида югославиялик ўртоқларга ахборот берди, КПСС Марказий Комитети апрель Пленумининг якунлари ва халқаро ҳаётда ижобий процессларни мустаҳкамлаш ва кенгайтириш мақсадида Совет Иттифоқи амалга ошираётган тадбирлар тўғрисида сўзлаб берди.

Т. Влашкалич мамлакат ҳаётида партиянинг ва ишчилар синфининг ролини кучайтириш юзасидан Югославия Коммунистлар союзининг қилаётган ишлари ҳақида, ЮСФРни иқтисодий ривожлантиришнинг ҳозирги проблемалари тўғрисида ЮКС X съездига тайёргарликнинг бориши ҳақида ахборот берди.

Учрашув давомида КПСС билан ЮКС ўртасида ҳамкорлик, Совет Иттифоқи ва Югославия ўртасида қардошларча дўстликни янада мустаҳкамлашга доир масалалар тўғрисида, шунингдек, баъзи бир муҳим халқаро проблемалар хусусида фикрлашиб олинди.

А. П. Кириленко социалистик қурилишда Югославия Коммунистларига муваффақиятлар тилади ва Совет — Югославия муносабатлари социализм ва тинчлик манфаатлари йўлида бундан кейин ҳам муваффақиятли ривожланаверади, деб ишонч билдирди.

Самимий, дўстона вазиятда ўтган суҳбатда КПСС Марказий ревизия комиссиясининг аъзоси О. Б. Рахманин ва ЮСФРнинг СССРдаги элчиси М. Пешич қатнашдилар.

ЗАПОРОЖЬЕ ГРЭСИ ҚУРУВЧИЛАРИГА, МОНТАЖЧИЛАРИГА, ХОДИМЛАРИГА, ҚУРИЛИШНИНГ БАРЧА ИШТИРОКЧИЛАРИГА

Қадрли ўртоқлар!

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети Запорожье ГРЭСи қурувчилари, монтажчилари, ходимлари коллективини, иншоотни барпо этишда қатнашган ҳамма кишиларни электр станциянинг биринчи навбати лойиҳада белгиланган 1 миллион 200 минг киловатт қувват билан муваффақиятли равишда ишга туширилганлиги муносабати билан қизғин табриклайдилар.

Сизнинг ажойиб меҳнат ғалабангиз мамлакатнинг энергетика базасини янада ривожлантириш, капитал маблағлар самарадорлигини ошириш, куч ва воситаларни ишга тушириладиган қурилишларга сафарбар қилиш тўғрисида КПСС XXIV съездининг Директивалари ва КПСС Марказий Комитети 1972 йил декабрь Пленумининг қарорлари муваффақиятли суратда амалга оширилаётганлигини кўрсатиб турибди. Иссиқлик электр станцияларини жадал қуриш илғор тажрибаларидан кенг фойдаланиб ва бу тажрибани такомиллаштириб, Запорожье ГРЭСининг қурувчилари ва монтажчилари шундай энергетика объектларини барпо этишнинг нормада белгиланган муддатларини 1,4 баравар қисқартирдилар, меҳнат унумдорлигини ўстириш юзасидан топшириқларни анча ошириб бажардилар. Электр станция дастлабки 1 миллиард киловатт-соат электр энергия берди.

Запорожье ГРЭСи энергосозлари, ходимлари, лойиҳачилари социалистик Ватанимиз бахт-саодати йўлида бундан кейин ҳам зўр ғайрат билан меҳнат қиладилар, тўла қуввати 3 миллион 600 минг киловатт бўлган мана шу энг катта электр станцияни муваффақият билан қуриб битказадилар, деб ишонч билдирамиз.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

ДЎСТОНА ВАЗИЯТДА

КОБУЛ, 23 май. **(ТАСС махсус мухбирлари).** СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний бугун Чиҳилсотун саройида Афғонистон подшоси Муҳаммад Зоҳир Шоҳ шарафига зиёфат берди.

Зиёфатда қуйидагилар ҳозир бўлишди:

Совет томонидан — СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. М. Қиличев, СССР Министрлар Совети ташқи иқтисодий алоқалар давлат комитетининг раиси С. А. Скачков, СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари С. П. Козирев, СССР мудофаа министрининг ўринбосари, армия генерали И. Г. Павловский, Совет Иттифоқининг Афғонистондаги элчиси А. М. Пузанов ва бошқа расмий кишилар;

Афғонистон томонидан — валиаҳд шаҳзодалар Аҳмад Шоҳ ва Шоҳ Маҳмуд, маршал Шоҳ Вали, бош министр ва ташқи ишлар министри Муҳаммад Мусо Шафиқ, подшоҳ саройи министри Али Муҳаммад, парламент палаталари раислари Муҳаммад Умар Вардак ва Абдул Ҳоди Давий, миллий мудофаа министри, армия генерали Хон Муҳаммад, Афғонистоннинг СССРдаги элчиси Муҳаммад Ориф министрлар.

Зиёфатда Н. В. Подгорний нутқ сўзлади.

Н. В. ПОДГОРНИЙ НУТҚИ

Ҳазрат олийлари!

Ҳурматли афғон дўстларимиз!

Ўртоқлар!

Ҳазрат олийлари, биз Сизни ва шу ерда ҳозир бўлган барча афғон дўстларимизни самимий табриклаймиз.

(Давоми иккинчи бетда).

КПСС XXIV СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИ АСОСИДА НАМАНГАН ОБЛАСТИДА ТАРИХ ВА ЖАМИЯТШУНОСЛИК ФАНЛАРИДАН ДАРС БЕРИШНИ ЯХШИЛАШ ВА ЎҚУВЧИ ЁШЛАРНИ ҒОЯВИЙ-СИЁСИЙ ЖИҲАТДАН ТАРБИЯЛАШДА УЛАРНИНГ РОЛИНИ ОШИРИШ ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

(Боши биринчи бетда).

— тарих ва жамиятшунослик ўқитувчиларининг умумий ва сиёсий билимларини оширишлари устидан қаттиқ контроль ўрнатилсин, уларнинг малакасини, педагоглик маҳоратини ўстириш ва ўқувчи ёшларни тарбиялашдаги ролини ошириш тўғрисида доим ғамхўрлик илинсин. Шу фанлардан дарс берувчи ўқитувчиларнинг семинарларини ўтказиш, курс бўйича тегишли тадбирларни амалга ошириш жараёнида, методика соҳасида олиб бориладиган кундалик ишларда ана шу фанлар ўқитиладиган дарсларда ва синфдан ташқи машғулотларда ўқувчиларни ғоявий-сиёсий тарбиялаш масалалари махсус суратда қараб чиқилсин, ўқитувчиларнинг ижтимоий фанларга доир энг янги маълумотларни билиб олишлари учун ҳамма шарт-шароит яратиб берилсин, улар мамлакатнинг, республика, шаҳар ва районнинг ҳаётига доир ахборотлар билан ўз вақтида таъминлансин;

— дарс вақтида ва дарсдан ташқари вақтларда ўқувчиларни ғоявий-сиёсий тарбиялаш соҳасидаги ишларни узвий равишда бирга қўшиб олиб боришга, тарбия соҳасидаги ҳамма тадбирларни пухта планлаштириб, мувофиклаштириб олиб боришга эришилсин. Бу ишда пионер ва комсомол ташкилотларининг роли ва ишчанлик қобилияти ҳамиша оширилсин, уларнинг ташаббуси доимо кучайтириб борилсин. Йигит ва қизлар актив жамоатчилик ҳаётига кенг жалб этилсин. Ўқув юртларида ўқувчиларни ғоявий жиҳатдан тарбиялашга ёрдам берадиган оммавий-сиёсий ишларнинг хилма-хил формалари (митинглар, йиғилишлар, ижтимоий тараққиётнинг замонавий масалаларига доир конференциялар, интернационал дўстлик кечалари, жаҳон харитаси олдида суҳбатлар, сиёсий ахборот ва ҳоказо) мунтазам суратда уюштирилсин;

— ёш авлодни интернационализм руҳида тарбиялаш соҳасидаги иш кучайтирилсин ва шу мақсадда барча совет халқларининг социалистик ва коммунистик қурилишда эришган муваффақиятларини, СССРдаги барча халқларнинг дўстлиги ҳамда қардошлиги ленинча сиёсатининг тантанасини пропаганда қилувчи материаллардан кенг фойдаланилсин;

— ўқувчи ёшлар ўртасида олиб бориладиган тарбия ишига ота-оналар жамоатчилиги, оталиққа олган корхона ва ташкилотларнинг коллективлари, меҳнат илғорлари, гражданлар уруши ва Улуғ Ватан урушининг ветеранлари доим жалб этилсин. Раҳбар партия, совет ва хўжалик ходимларининг ўқувчилар ҳузурида лекция ва суҳбат ўтказишлари мунтазам суратда ташкил этилсин.

Наманган область, район партия комитетларига қишлоқ мактабларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш юзасидан конкрет тадбирлар ишлаб чиқиш ва уларни амалга ошириш топширилди.

Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги педагогика олий ўқув юртларида тарих ва жамиятшунослик ўқитувчиларини тайёрлаш қандай аҳволда эканлигини яқин орада ўрганиб чиқиши ва ана шу олий ўқув юртларида таълим-тарбия ишини тубдан яхшилаш учун тегишли чораларни кўриши керак. Шунга эришмоқ кераккки, тарих ва жамиятшунослик бўйича ўқитувчи бўлиб етишадиган кишилар ўзи дарс берадиган фанни яхши ўрганиш билан бир қаторда таълим жараёнида ўқувчиларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан тарбиялашнинг асосий формалари билан танишиб чиқсинлар ва ўзларини педагогик фаолиятида бу формаларни моҳирлик билан қўллансинлар.

Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги, Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Ҳунар-техника таълими давлат комитети қуйидаги ишларни бажаришлари зарур:

— партия органлари билан биргаликда 1973-1975 йиллар мобайнида барча ўқув юртларини тарих ва жамиятшуносликдан дарс берувчи малакали, сиёсий жиҳатдан билимдон ўқитувчилар билан таъминлаш ва мустаҳкамлаш;

— тарих ва жамиятшунослик ўқитувчилари малакасини оширишнинг бутун системасини тобора такомиллаштиришни таъминлаш. Ана шу ўқитувчиларнинг курслари ва семинарларини уюштиришга республикадаги таниқли олимларни, олий ўқув юртларидаги ижтимоий фанлар кафедраларининг юқори малакали ўқитувчиларини кенг жалб этиш;

— ижтимоий фанлардан дарс беришни яхшилаш ва ўқувчи ёшларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан тарбиялашда бу фанларнинг ролини ошириш мақсадида область партия комитетлари билан биргаликда бу йил тарих ва жамиятшунослик ўқитувчиларининг кустовой (районлараро) кенгаш-семинарларига тайёргарлик кўриш ва бу семинарларни ўтказиш. Область, шаҳар ва район партия комитетларининг секретарларига ана шу кенгаш-семинарларда доклад қилиш тавсия этилсин.

ДЎСТОНА ВАЗИЯТДА

(Боши биринчи бетда).

Ҳазрат олийлари Муҳаммад Зоҳир Шоҳнинг Совет—Афғон дўстлигини ва яхши қўшничилик ҳамкорлигини ривожлантиришга шахсан қўшган катта ҳиссасини Совет Иттифоқида яхши биладилар. Биз ҳам Афғонистон ҳукуматининг бу йўлдаги хизматларига юксак баҳо берамиз. СССР ва Афғонистон давлат арбоблари ўртасида ишонч ва ҳамжиҳатлик муносабатлари вужудга келганлигини қайд қилиб ўтиш хуш келади. Бу муносабатлар ҳозирги музокараларимиз давомида яна бир марта тўла-тўкис намоён бўлди.

Ҳар икки томоннинг изчил ҳаракатлари туфайли давлатларимиз ўртасидаги муносабатлар барча соҳаларда муваффақиятли суратда ривожланиб бормоқда. Бу муносабатлар қандайдир вақтинча, конъюнктура ҳолатларига боғлиқ бўлмай, барқарорлиги билан ажралиб туради. Бу муносабатлар Совет Иттифоқи билан Афғонистон ўртасидаги икки томонлама муносабатларнинг мустаҳкам негизи бўлган бир қанча ғоят муҳим сиёсий шартномаларга таянади.

Социалистик мамлакатлар билан ривожланиб бораётган мамлакатлар ўртасидаги ҳамкорлик халқларнинг туб манфаатларига жавоб беради, уларнинг экономикасини ривожлантириш ва меҳнаткашларнинг фаровонлигини ошириш учун кенг истиқболлар очиб беради, тинчликни ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш мақсадларига хизмат қилади.

Ана шу мураккаб вазифаларни ҳал этишда муваффақиятлар ўз-ўзича қўлга киритилмаслигини ҳаммамиз яхши тушунамиз, албатта. Зўр сабот, матонат ва ғайрат билан кураш олиб борган тақдирдагина ана шу муваффақиятларга эришиш мумкин. Жаҳонда ривожланиб бораётган давлатларнинг ўз сиёсий ва иқтисодий мустақиллигини мустаҳкамлаш йўлидан боришига тўсқинлик қилиш, бу давлатларнинг Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар билан яхши муносабатларига путур етказиш учун ҳар қандай воситаларни ишга солаётган кучлар ҳам бор. Аммо душман доиралар вужудга келтираётган ғовлар ва қийинчиликларга қарамай, уларнинг сохта даъватлари ва иғволарига қарамай, Шарқда айтилганидек, тарих карвони ишонч билан олға бормоқда.

Бизнинг Афғонистонга қилган расмий визитимиз эртага тамом бўлади. Дўстлик ва ҳамжиҳатлик вазиятида ўтган музокараларимиз шубҳасиз, самарали бўлди. Сизнинг мамлакатингизда бизга кўрсатилган меҳмондўстлик учун, самимий кутиб олганлигингиз учун яна бир марта чин кўнгилдан ташаккур изҳор қилишни истаймиз.

Н. В. Подгорний Совет Иттифоқи билан Афғонистон ўртасидаги яхши қўшничилик муносабатларини янада мустаҳкамлаш учун, дўст афғон халқининг фароғати ва муваффақиятлари учун, подшоҳ Муҳаммад Зоҳир Шоҳнинг ва шу ерда ҳозир бўлган барча кишиларнинг соғлиғи учун қадаҳ кўтаришни таклиф этади.

Шундан кейин Афғонистон подшоси Муҳаммад Зоҳир Шоҳ нутқ сўзлади.

МУҲАММАД ЗОҲИР ШОҲ нутқи

Ҳазрат олийлари!
Ҳурматли жаноблар!

СССР Олий Совети Президиуми Раиси жаноблари, ушбу дўстона зиёфат учун, Сиз Афғонистонга ва унинг халқига нисбатан айтган самимий сўзларингиз учун ташаккур изҳор қилишга ижозат бергайсиз.

Сизнинг Афғонистонга қилган визитингиз Сиз билан учрашиб ҳар икки мамлакатни қизиқтираётган масалалар юзасидан ва халқаро проблемалар юзасидан фикрлашиб олишимиз учун яна бир марта қулай имконият вужудга келтирди.

Биз мамлакатларимиз ўртасидаги самимий муносабатларни янада кенгайтириш ва ривожлантириш учун Сиз билан мулоқот ва фикрлашиб олишга юксак баҳо берамиз. Бундай мулоқот ва фикрлашиб олишни фойдали деб ҳисоблаймиз. Бу муносабатлар кўп йиллардан буён мавжуд бўлиб, доимий ривожланиб бормоқда.

Афғонистон халқи Совет Иттифоқининг беғараз ҳамкорлигига юксак баҳо бермоқда. Сиз ҳали яқиндагина шу тўғрида гапирган эдингиз. Миннатдорчилик ҳис-туйғулари ўз маданиятимизга хос миллий хислатларнинг биридир. Афғон халқи ана шу маданият принципларини ҳимоя қилмоқ учун узоқ йиллар мобайнида курашиб келди.

Муҳаммад Зоҳир Шоҳ Н. В. Подгорний, Л. И. Брежнев, А. Н. Косигиннинг ва бошқа Совет раҳбарларининг соғлиғи ва бахт-саодати учун, Афғонистон ва Совет Иттифоқи халқларининг янгидан-янги муваффақиятларга эришувлари учун, Афғонистон билан СССР ўртасидаги дўстлик ҳамда ҳамкорликни мустаҳкамлаш учун ва бутун дунёда тинчлик учун қадаҳ кўтаришни таклиф этади.

* * *

Зиёфат самимий ва дўстона вазиятда ўтди.

Н. В. ПОДГОРНИЙНИНГ АФҒОНИСТОНДА БЎЛИШИ

КОБУЛ. 24 май. (ТАСС махсус мухбирлари). СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорнийнинг Афғонистонга расмий дўстона визити давом этмоқда.

Кеча куннинг биринчи ярмида Н. В. Подгорний Чихилсотун саройидаги резиденциясида Афғонистон Бош министри Муҳаммад Мусо Шафиқни қабул қилди. Суҳбат чоғида Совет—Афғонистон яхши қўшничилик муносабатларини янада ривожлантириш масалалари муҳокама қилинди.

Учрашув дўстлик ва ҳамжиҳатлик вазиятида ўтди.

Совет Иттифоқидан келган меҳмонлар шу куни СССРнинг ёрдами билан қурилган Кобул автомеханика техникумини бориб кўришди.

КОБУЛ. 23 май. (ТАСС махсус мухбирлари). Қобул яқинида жойлашган чоғроқ Пағмон шаҳри афғон халқининг миллий озодлик кураши тарихига кирган. Бундан 50 йиллар илгарроқ шу шаҳарда Афғонистон мустақиллигини танийдиган шартнома имзоланганди.

Куннинг иккинчи ярмида Н. В. Подгорний ва унинг ҳамроҳлари Пағмонга боришди.

СССР Олий Совети Президиуми Раиси Н. В. Подгорний шарафига Кобул шаҳрининг ҳокими Дўстмуҳаммад Фазл Пағмонда нонушта зиёфат берди. Зиёфатда Бош министр ва ташқи ишлар министри Муҳаммад Мусо Шафиқ, парламент палаталарининг вакиллари, ҳукумат аъзолари, Афғонистон—Совет дўстлиги жамиятининг раиси Муҳаммад Асғар, Афғонистоннинг СССРдаги элчиси Муҳаммад Ориф, шунингдек Афғонистондаги дипломатия ваколатхоналарининг бошлиқлари ҳозир бўлдилар.

Визит тамом бўлди

КОБУЛ, 24 май. (ТАСС махсус мухбири). СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний ўз ҳамроҳлари билан бирга бугун Афғонистон пойтахтидан жўнаб кетди. Н. В. Подгорний Афғонистон подшоси Муҳаммад Зоҳир Шоҳ ҳазрати олийларининг таклифига биноан бу ерда расмий дўстлик визити билан бўлди.

СССР ва Афғонистон давлат байроқлари билан безатилган Кобул аэродромида Совет Иттифоқидан келган меҳмонларни Афғонистон подшоси Муҳаммад Зоҳир Шоҳ, маршал Шоҳ Вали, Бош министр ва ташқи ишлар министри Муҳаммад Мусо Шафиқ, подшоҳ саройи министри Али Муҳаммад, парламент палаталарининг раислари Муҳаммад Умар Вардак ва Абдул Ҳоди Давий, миллий мудофаа министри, армия генерали Хон Муҳаммад, Афғонистоннинг СССРдаги элчиси Муҳаммад Ориф, парламент депутатлари, мамлакатнинг жамоат арбоблари ва сиёсий арбоблари, Кобулдаги дипломатик корпус аъзолари кузатиб қолдилар.

Кузатиб қолувчилар орасида СССРнинг Афғонистондаги элчиси А. М. Пузанов бор эди.

Аэродромда фахрий қоровул саф тортди. Совет Иттифоқининг ва Афғонистоннинг давлат гимнлари ижро этилди.

Самолёт пиллапояси ёнида Н. В. Подгорний билан Муҳаммад Зоҳир Шоҳ самимий хайрлашдилар.

САМОЛЁТ БОРТИДАН ТЕЛЕГРАММА

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний самолёт бортидан Афғонистон подшоси Муҳаммад Зоҳир Шоҳга қуйидаги мазмунда телеграмма йўллади:

Дўст Афғонистон чегарасидан ўтаётиб, мамлакатингизда бўлган вақтимизда бизни самимий кутиб олганлигингиз ва меҳмондўстлик кўрсатганлигингиз учун, Сиз ҳазрати олийларига, Афғонистон ҳукумати ва халқига самимий миннатдорчилик изҳор этмоқчиман.

Самимият ва ишонч вазиятида ўтган учрашувлар ва суҳбатлар Совет Иттифоқи билан Афғонистон халқларимизнинг бахт-саодати ва бутун дунёда тинчлик манфаатлари йўлида дўстликни ва кенг кўламдаги яхши қўшничилик ҳамкорлигини мустаҳкамлашга ўзаро интилаётганлигини яна бир карра тасдиқлади.

Сиз ҳазрати олийларига сиҳат-саломатлик ва дўст Афғонистон халқига омон-эсонлик тилайман.

А. Н. КОСИГИН РСР ЭЛЧИСИ БИЛАН СУҲБАТЛАШДИ

23 майда СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Руминия Социалистик Республикасининг Совет Иттифоқидаги элчиси Г. Бадрусни Кремлда қабул қилди ва у билан дўстона вазиятда суҳбат ўтказди.

Суҳбатда СССР Ташқи ишлар министрлиги 5-Европа бўлимининг мудири Н. Н. Сикачев ҳозир бўлди.

А. Н. КОСИГИН ЖВР ЭЛЧИСИ БИЛАН СУҲБАТЛАШДИ

Жанубий Вьетнам Республикасининг элчиси Данг Куанг Минь Совет Иттифоқидан жўнаб кетиши муносабати билан уни СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин 24 май куни Кремлда қабул қилди. Самимий, дўстона вазиятда ўтган суҳбат давомида иккала томонни қизиқтирувчи масалалар муҳокама қилинди.

Суҳбатда СССР ташқи ишлар министрлиги Шарқи-Жанубий Осиё бўлимининг мудири С. С. Немчина ҳозир бўлди.

(ТАСС).

СОВЕТ — БЕЛЬГИЯ САВДО МУНОСАБАТЛАРИГА ДОИР

СССР ташқи савдо министри Н. С. Патоличев Бельгия иқтисодий делегациясига бошчилик қилаётган Бельгия ташқи савдо бюросининг фахрий президенти валиаҳд Шаҳзода Альбертни 23 майда қабул қилди. Суҳбат чоғида Совет — Бельгия савдо-иқтисодий муносабатлари масалалари, шунингдек бу муносабатларни янада ривожлантириш имкониятлари муҳокама қилинди.

Суҳбатда СССР ташқи савдо министрининг ўринбосари А. Н. Манжуло Совет Иттифоқининг Бельгиядаги элчиси В. М. Соболев, Бельгия ташқи савдо масалалари бўйича давлат секретари А. Кемпиннэр ва Бельгиянинг Совет Иттифоқидаги элчиси А. Фортом қатнашдилар.

Шу куни Н. С. Патоличев валиаҳд Шаҳзода Альбертнинг Совет Иттифоқида бўлганлиги муносабати билан зиёфат берди. (ТАСС).

Л. И. Брежневнинг ГФРда бўлишига бағишланган телефильм

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг Германия Федератив Республикасига визити тўғрисидаги ҳужжатли кинотқисса 23 майда марказий телевидение ва «Интервидение» системаси орқали кўрсатилди. Томошабинлар олдида Германия Федератив Республикасида КПСС Марказий Комитети Бош секретари Леонид Ильич Брежнев самимий, шоду ҳуррамлик билан кутиб олинганлигини тасвирловчи унутилмас кинокадрлар яна намоён бўлди.

Федерал канцлер Вилли Брандт билан суҳбатлар, Германия Федератив Республикаси ҳукуматининг аъзолари билан учрашувлар, узоқ муддатга мўлжалланган иқтисодий ҳамкорлик истиқболларининг савдо-саноат доиралари вакиллари билан муҳокама қилиниши, Ғарбий Германия касаба союзлари раҳбарлари билан самимий суҳбат-буларнинг ҳаммаси ўртоқ Л. И. Брежневнинг Бонига қилган визити вақтида бажарган жуда катта ишларини акс эттиради.

Л. И. Брежневнинг Германия Коммунистик партияси раҳбарлиги вакиллари билан учрашуви қардошларча самимий вазиятда ўтди. Германия Коммунистик партияси раҳбарлигининг вакиллари Леонид Ильичга унинг меҳнаткашлар бахт-саодати йўлидаги фаолияти учун ташаккур изҳор қилдилар ва мамлакатдаги барча тинчликсевар ва демократик кучлар унинг Германия Федератив Республикасига қилган визитини астойдил маъқуллаётганлигини таъкидладилар.

Бу визит Германия Федератив Республикаси аҳолисини ғоят қизиқтирди. Телевидение журналистлари ГФРнинг бир қанча граждадлари билан суҳбатлашдилар. Бу суҳбатлар вақтида Совет Иттифоқи шаънига, шахсан ўртоқ Л. И. Брежнев шаънига, унинг тинчлик ишига, халқаро кескинликни юмшатиш ишига қўшган катта ҳиссаси учун самимий сўзлар айтилди.

Боннда Совет Иттифоқи билан тинчлик ва дўстликни ардоқлаб ўтказилган кўп минг кишилик намойишни тасвирловчи кадрлар зўр иштиёқ билан томоша қилинмоқда.

Л. И. Брежневнинг Ғарбий Германия телевидениеси орқали суҳбати «СССР — ГФР. Тинчлик манфаатлари йўлидаги ҳамкорлик» фильмига киритилди.

Фильм КПСС XXIV съезди қабул қилган Тинчлик программасининг буюк ҳаётий кучини, Совет Иттифоқининг тинчликсевар ташқи сиёсати таъсирчанлигини, миллионларча кишилар бу сиёсатни астойдил қўллаб-қувватлаётганлигини жуда равшан ва яққол кўрсатиб беради.

(ТАСС).

Маҳсулотимиз элга манзур бўлсин

ТОШКЕНТ ПОЙАФЗАЛИ ХАРИДОРБОПМИ

МУСОБАҚАНИНГ АМАЛИЙЛИГИНИ ТЕКШИРАМИЗ.

Ҳурматли редакция! Пойафзал харид қилмоқчи бўлиб бирор дўконга кирсак, сотувчи: «Истасангиз Тошкент туфлиси бор. Ҳозирча импорт молларимиз йўқ!», деб жавоб қилади. Бундан харидорлар ранжиб чиқиб кетишади. Чехословакия, Польша, Руминия тамғаси қўйилган пойафзалларни барча севиб кияди. Наҳотки, азим Тошкент шаҳримизда ишлаб чиқарилаётган пойафзалларни ҳам жаҳон стандартлари даражасига кўтариш мумкин бўлмаса?...

Салом билан, Тошкент Давлат политехника институти студентлари Ҳ. Исмоилов, Н. Бекмуродов, М. Жалилов, Тошкент шаҳар М. Уйғур кўчасида истиқомат қилувчи Қамбархоная Иброҳимова ва бошқалар.

Сўнгги пайтларда редакциямизга ана шундай мазмундаги хатлар кела бошлади. Уларда Тошкент пойафзалларининг «усти ялтироқ, ичи қалтироқ» эканлиги танқид қилинади.

Хўш, бунга сабаб нима? Тошкент тамғаси билан чиқарилаётган туфлилар аҳоли дидига мос қилиб тикилмаётганига кимлар айбдор? Тошкент пойафзалларини жаҳон стандартлари даражасига кўтариш имкони борми? Уларни харидорбоп қилиш мумкинми? Бунинг учун коллектив ўртасида социалистик мусобақа қандай ташкил этилган?

Мухбиримиз ана шундай саволлар билан Тошкентдаги йирик 2-пойафзал фабрикаси директори Иброҳим Аҳмаджоновга мурожаат қилди. Қуйида унинг харидорлар эътирозига берган жавобини эътиборингизга ҳавола қилаётирмиз.

И. АҲМАДЖОНОВ: — Тан олиш керак, Тошкент пойафзалларига ўсиб бораётган талаб ва эҳтиёжларимизга, нозик дидимизга тўла жавоб бермаётганлиги барчага аён. Сўнгги беш-олти йилдан бери бу масала пойафзалчилар йиғилишларининг, анжуманларининг кун тартибидан тушмай келаётир.

Фабрикамиз асосан эркаклар ва хотин-қизлар пойафзалларини ишлаб чиқаришга ихтисослашган йирик корхонадир. Юбилей йилида бир миллион 260 минг жуфтга яқин пойафзал ишлаб чиқардик. Бу 1971 йилдагидан 60 минг жуфт зиёддир. Бундай қараганда ишлаб чиқариш бўйича йиллик ва квартал планларини мудом ошириб бажаряпмиз. Лекин, маҳсулотимизнинг сифати-чи?

Сифат масаласи корхонамиз коллективи йиғилишларида кўп марта муҳокама қилинган. Кекса ва иш кўрган ишчиларимиз «Фабрикамиз биноси, цехлари, ишлаб чиқариш ускуналари ҳамда конвейерлар эскириб қолган. Яхшиси, корхонани замонавий типда қайта қуриб, янги техника ва илғор технология ютуқлари асосида жиҳозлаш лозим», деган фикрга келишди. Шундан кейин Тошкентнинг Дўмбиробод массивида корхонамиз учун ҳашаматли бино қад ростлади. Кенг ва ёруғ цехлар унумдор ускуналар билан жиҳозланди. Кўпчилик цехларимиз аллақачон янги корпусларга кўчиб ишлаяпти.

Биз мамлакатимиздаги 40 дан ортиқ корхоналардан 160 номда хом ашё олиб турамиз. Маҳсулот сифати ана шу хом ашёларнинг ўз вақтида етказиб турилишига ва уларнинг бенуқсонлигига боғлиқ. Шуни айтиш кераки, корхонамиз тайёр хом ашёлардан маҳсулот ишлаб чиқаришга ихтисослашган. Бир мисол: Самарқанд чарм заводи ўтган йил мобайнида белгиланганидан бир миллион дециметрдан зиёд хромли чармни кам етказиб берди. Шунингдек, Иттифоқимиздаги бир неча сақрат корхоналари ҳам буюртмаларимизни ўз вақтида юбормаяпти.

Самарқанд чарм заводи бунинг устига нуқул учинчи-тўртинчи сорт хом ашё юборяпти. Аслида, улар бизга биринчи ва иккинчи сорт чарм етказиб беришлари керак. Самарқанд заводидан қабул қилиб олинган чармлар қайта ишлаш жараёнидаёқ хроми уқаланиб тушиб кетяпти. Бироз кийилмасдан олачалпоқ ҳолга тушувчи туфлиларни ким ёқтирарди, дейсиз?

Шунга қарамай, биз маҳсулот сифатини ва чиройини, хушбичимлигини ошириш учун ҳаракат қилмоқдамиз. Янги корпусимизда пойафзалларга физик ва химик ишлов берувчи янги мукаммал машина ўрнатилди. Бу машина биринчидан, туфлиларнинг остки қисмларини мустаҳкам қилишда асқотса, иккинчидан, чокларини мустаҳкамлайди. Кийилганда туфлининг чўзилишига, қийшайишига, формасининг ўзгаришига бир мунча чек қўяди. Бўёқлар узоқ муддат чидайдиган бўлади. Яна эркак ва хотин-қизлар пойафзалларини тез ва сифатли тикиш имконини берадиган техника-ускуналар билан жиҳозланган янги поток-линия ўзлаштириляпти. Энг қувончлиси, туфлиларнинг остки қисмини комплект равишда тайёрлайдиган «Ральфс» деб аталувчи автоматлашган поток-линия ҳам ишга туширилди.

Коллективимиз янги-янги пойафзал моделларини ишлаб чиқаришга жорий етиш устида қизғин иш олиб бораётир. Ташқи кўриниши ва чидамлилиги жиҳатидан Чехословакия ва Руминия пойафзалларидан қолишмайдиган бешта янги фасондаги туфлиларни ишлаб чиқариш муваффақиятли ўзлаштириляпти. Янги фабрикамиз йилига 2 миллион 200 минг жуфт хушбичим пойафзал ишлаб чиқарадиган бўлади.

ҚАРС ИККИ ҚЎЛДАН...

Мухбиримиз Тошкент 2-пойафзал фабрикасига сифатсиз хом-ашё жўнатаётган Самарқанд чарм заводида бўлиб, бу ҳақда корхона директори Ҳ. Юсупов билан суҳбатлашди. Тошкент пойафзалчиларининг эътирозини етказди.

Ҳ. Юсупов: Самарқанд чарм заводимиз Тошкент пойафзалчиларини деярли ҳамма хромли чарм билан таъминлайди ... га чарм маҳсулотлари етказиб беради. Сўнгги йилларда заводда бир қанча янги асбоб-ускуналар ўрнатилиб, ишга туширилди. Пардозлаш ва бўёқлаш цехлари учун янги корпус қурилди. Илгарилари йилига 45-50 миллион квадрат дециметр чарм маҳсулоти ишлаб чиқарган заводимиз ҳозир 180 миллион квадрат дециметр чарм етказиб беряпти.

Бир қараганда, заводимиз ишлаб чиқариш топшириқларини муттасил бажаряпти. Ҳатто планда белгиланганидан зиёд хром етказиб беряпмиз. Коллективимиз енгил саноат корхоналари орасида мусобақада ғолиб чиққани учун область кўчма Қизил байроғини қўлга киритди. Аммо, ишларимизни чуқурроқ таҳлил қилсак, суръатга зўр бериб, маҳсулот сифатига етарли эътибор бермаётганлигимиз аён бўлади. Тўғри, кейинги уч йил ичида ишлаб чиқарилган чармнинг, шу жумладан, хромнинг учдан бир қисми фақат астарликка ишлатилгани ачинарли ҳолдир. Бултур корхонамиз сифати паст маҳсулот ишлаб чиқаргани учун пойафзал корхоналаридан 33 марта рекламация олди ва 32 минг 800 сўм жарима тўлади.

Заводимизда 12 хил чарм маҳсулоти тайёрланади. Маҳсулот тури жиҳатидан корхонамиз Иттифоқимизда йирик саналади. Биз эчки, қўй, мол ва чўчқа териларидан хром тайёрлаймиз. Бу, яхши. Бироқ, хом ашё таъминоти талабга жавоб бермайди. Гўшт комбинатлари, савдо ташкилотлари орқали олинаётган териларнинг сифати паст. Улар кўпинча тилинган, кесик, гўшт қолдиқлари қолиб кетган ҳамда шу каби кўплаб камчиликларга эга бўлади. Бундай териларни ошлаш ва ишлаш даврида уларнинг сифати бузилади. Натижада чармнинг сорти пасаяди. Чунончи, 1970 йилда тўртинчи сорт чарм ишлаб чиқариш 18 процентни ташкил этган бўлса, 1971 йилда 22 процентни, 1972 йилда 25 процентни ташкил этди. Шу йиллар давомида биринчи сорт хом ашё тайёрлаш 20 процентдан 18-15 процентга тушди.

Заводимиз асосан тўрт хил хром ишлаб чиқаришга ихтисослашган ... рилса, деган фикрдамиз. Шунда маҳсулотимиз сифати яхшиланади ... Биз бу ҳақда бир неча марта республика Енгил саноат министрлиги ... сўраганмиз ... ланишини сўраганмиз. Лекин, бу масала ҳануз ижобий ҳал этилганча йўқ.

Шуни ҳам айтиш керакки, корхонамизнинг сифатли маҳсулот тайёрлаши кўп жиҳатдан Самарқанд тери заводига, уларнинг бизга етказиб бераётган хом ашёсига боғлиқ. Бу завод раҳбарлари бизнинг фикр-мулоҳазаларимизга қулоқ солишмайди. Улар жўнатаётган терилар сортларга яхшилаб ажратилмаётир. Чўчқа териларидаги гўшт ва ёғ қолдиқларини тозаловчи махсус машина бўлгани ҳолда тери заводидаги ўртоқлар ундан фойдаланишмайди.

Химикатларни қориштириш автоматлаштирилган бўлсада, териларни бўяш сифати негадир яхшиланмаяпти. Хроми уқаланиб, бўёғи тезда кетиб қоляпти. Ялтироқ ва биринчи сорт хром жуда кам ишлаб чиқариляпти. Бунинг оқибатида рекламациялар кўпайиб, минг-минг сўмлаб жарима тўлаяпмиз. Умуман олганда, мутахассис кадрлар таъминоти ҳам кўнгилдагидек эмас. Йирик заводимизда атиги 34 олий маълумотли инженер-техник бор. Бўёқ цехида 35 ўрнига фақат беш мутахассис ишлаяпти. Шундан бор-йўғи уч киши олий маълумотли. Бўяш машиналари қувватидан етарли фойдалана олмаяпмиз, терилар асосан қўлда бўяляпти. Чўткалар эскириб қолган. Илгарилари эчки қилидан ясалган юмшоқ чўткалар олар эдик. Уч йилдан буён бундай чўткалар топилмаяпти. Каттиқ қилдан ясалган чўткалардан фойдаланишга мажбур бўляпмиз. Натижада бўялган терининг устида чизиқлар қолмоқда. Чарм сифати бузилмоқда. Биринчи сорт хром чиқара олмаяпмиз. Кўпинча тўртинчи, бешинчи сорт маҳсулот етказиб беряпмиз. Учинчи ва тўртинчи, ҳатто бешинчи сорт деб юборилаётган хром товарлари пойафзал фабрикаларида ундан паст сортларга қабул қилинмоқда.

«Қарс икки қўлдан чиқади», деган гап бор. Республика Енгил саноати министрлиги ҳамда тегишли мутасадди ташкилотларнинг раҳбарлари бу борада бизга ёрдам беришларини истаймиз.

РЕДАКЦИЯДАН: Маҳсулот сифати — корхона юзи. Коллектив меҳнати — маҳсулот сифати билан ўлчанади. Самарқанд чарм заводи пландан ташқари маҳсулот ишлаб чиқаряпти. План топшириқлари ошириб бажариляпти. Бироқ, маҳсулот сифати паст. Буни корхона директори ҳам тан оляпти. Бинобарин, сифатсиз маҳсулот ҳисобига план тўлдириш тўғрими? Сифатсиз маҳсулот кимга керак?!

Тошкент пойафзаллари халққа манзур тушмаётгани бежиз эмас экан. Бунинг сабаблари юқоридаги баҳслардан ойдинлашиб қолди. Лекин Тошкент пойафзалларини ҳаммага манзур қилиш мумкинми, деган саволга келганда кўнчилар ҳам, пойафзалчилар ҳам дангал бир жавоб беришаётгани йўқ. Улар назаримизда айбни бир-бирларига тўнкаб қутилишга ўрганиб қолишганга ўхшайди.

Бир-бирларига айбни тўнкаш, шикоят ёзиш, рекламациялар жўнатиш билан иш битмаслиги ҳаммага аён. Бунинг ўрнига шу уч корхона, уч касаба ишчилар коллективи ўзаро ҳамкорлик билан ишлашса, бир-бирига борди-келди қилишса, камчиликларни аниқлашса, уларни биргаликда бартараф этишса, «Минглар шартномаси»га қўшилиб ишлаб, ҳамжиҳатлилик билан Тошкент пойафзалларини харидорбоп қилиш учун жон куйдиришса фойдали бўлмасмиди?

Биз тилга олинган корхоналар маъмурияти, партия ва касаба союз ташкилотлари ҳамда Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлиги ушбу корхоналарда мусобақани намунали ташкил этиш, ўзаро ҳамкорлик ва мададкорликни йўлга қўйишда қандай тадбирлар белгилаганликлари ҳақида редакциямизга маълум қиладилар, деб ўйлаймиз.

ТАЙЁРГАРЛИК СУСТ

ҒАЛЛАОРОЛ. («Совет Ўзбекистони» мухбири). Район хўжаликларида ғалладан юқори ҳосил етиштирилмоқда. Агротехниканинг янги усуллари изчиллик билан қўлланилаётганлиги, химиявий дорилар ва минерал ўғитлардан самарали фойдаланилаётганлиги туфайли кўп ва арзон дон етиштириляпти.

Бу йил лалмикор ерларга экилган экинларни ўғитлашга катта эътибор берилди. Минерал ўғит билан озиқлантирилган 20 минг гектар майдондаги ғаллазорларнинг ҳар гектаридан 15 центнердан ошириб дон олиш кўзда тутилмоқда.

— Ғаллакорларимиз, — дейди район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи У. Тожиев, — бу йил 83 минг тоннадан зиёд дон етиштиришлари, шундан 36.500 тоннасини давлатга сотишлари керак.

1-«Ғаллаорол» совхозининг 21900 гектар ердаги экини қийғос пишиб етиляпти. Минерал ва маҳаллий ўғитлар билан озиқлантирилган салкам 10 минг гектар ердаги ғаллазорларда айниқса юқори ҳосил тўпланяпти. Совхоз директори, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати В. Васильков бундай дейди:

— Мўлжалимиз гектаридан 9,2 ўрнига 12 центнердан дон хирмони кўтаришдир. Ўроқбой Омонов раҳбарлик қилаётган бригадада 2000 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 16 центнердан, Эсон Фармонов бошқараётган бўлимда эса 4000 гектар майдондан 15 центнердан ҳосил олишга қарор қилинди. Умуман, хўжалигимиз бу йил салкам 30 минг тонна уруғлик дон тайёрлайди.

Катта майдонлардаги ғаллани вақтида ўриб, янчиб олиш учун қандай тайёргарлик кўрилмоқда? Бу муҳим масалага ғаллакорлар, район раҳбарлари ва бошланғич партия ташкилотлариниг секретарлари қандай қарашмоқда?

Комбайнлар, дон тозалаш машиналарини ремонт қилиш, хирмон ва омборлар, тош-тарозулар, ёнғинга қарши воситалар ҳамда йўл-кўприкларни шайлаш ғаллакорларнинг муҳим вазифаларидан биридир. Лекин район хўжаликларида бу борада жиддий камчиликларга йўл қўйилмоқда. Колхоз ва совхозлардаги 322 та ғалла комбайнидан энди ярмиси ремонт қилинди. Ғалла ўрим-йиғимида қатнашадиган комбайнларга 100 та аккумулятор керак. Лекин бундай эҳтиёт қисмлар «Ўзсельхозтехника»нинг район бўлимида топилмайди.

Ленин номли колхоз районда йирик ғаллакор хўжаликлардан ҳисобланади. Ғаллакор деҳқонлар 7200 гектар ерда ғалла экишган эди. Ғалла майдонлари бир текисда бошоқлаган бўлса ҳам, лекин ҳали техника ремонтига киришилмаган. Биз колхознинг автотрактор паркида бўлганимизда 27 та «СК-4» маркали комбайн ўтган йилги ўрим-йиғимидан кейин келтириб қўйилганича, занг босиб ётганлигининг гувоҳи бўлдик. Маълум бўлишича, техника қиш ва баҳор ойларида қор-ёмғирда қолиб, занглаб кетибди. Кўпгина эҳтиёт қисмлари синиб, ишдан чиқибди. Бундай аҳвол бош инженер Анорбой Абдуллаев ва устахона мудири Исмат Усмонов ўртоқларни заррача ташвишга солаётгани йўқ.

Хўжаликда ҳамма комбайнлар капитал ва жорий ремонт қилиниши керак. Бироқ ғаниматкунлар ўтиб боришига қарамай, атиги икки комбайн колхоз кучи билан ремонт қилинган холос. Комбайнлар ремонти учун зарур эҳтиёт қисмлар етишмайди. «11.206» маркали подшипникдан 300 та бўлиши шарт. Аммо, устахонада бирорта ҳам подшипник йўқ. Ҳар куни 38 киши ремонт ишида қатнашиши лозим бўлгани ҳолда, 12-13 киши иштирок этяпти, холос. Ремонтчилар учун қулай шароит яратилмаган. Улар ўртасида социалистик мусобақа йўлга қўйилмаган. Колхоз партия ташкилотининг бу борадаги ташкилотчилик роли сезилмаётир.

Бундай фактларни райондаги «Коммунизм», Карл Маркс номли колхозларда ҳам кўриш мумкин. Карл Маркс номли колхозда 17 та комбайндан энди бештаси ремонтдан чиқарилиши ачинарли ҳолдир. Колхоз раиси Эргаш Ҳазратқулов ва бош инженер Халил Ҳайдаров ўртоқлар ғалла ўрим-йиғимига тайёргарлик ишларини кучайтириш ўрнига ҳамон «ҳали вақт эрта, фурсат етганда ҳамма иш битиб кетади» деб беғам юришибди.

Ғаллаоролликлар йўл қўйилган камчиликларни бартараф этиш чораларини кўришлари, ғалла ўрим-йиғимига шай бўлиб киришишлари лозим.

Л. ЭРГАШЕВ.

СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТИ. Бойсун районидаги «Сайроб» совхози қоракўлчиликка ихтисослаштирилган хўжаликлардан бири. Совхознинг қўйчилик фермаларида 40 мингга яқин қоракўл қўй-қўзи боқилмоқда. Тўққизинчи беш йилликнинг учинчи йилида совхоз бўйича ҳар юз бош совлиқдан 140 тадан қўзи олинди. Давлатга 14 минг дона юқори сортли қоракўл тери топширилиб, белгиланган план ошириб бажарилди. Хўжаликнинг катта чўпони, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Эргаш Шамаев ҳар юз бош совлиқдан 150 тадан қўзи олди. Суратда: Э. Шамаев қўй-қўзиларни боқаётган пайт.

В. Лейзерович фотоси, ЎзТАГ фотохроникаси.

ХУШХАБАРЛАР

✦ Фарғона консерва заводи ихтисослаштирилган «Муян» совхозидан бу ерга келтирилган қулупнайнинг янги ҳосилини қайта ишлашни бошлади. Харидорлар ўртасида катта талабга эга бўлган қулупнай мураббосининг биринчи туркуми яқин кунлар ичида мамлакатимизнинг саноат марказларига жўнатилади.

Фарғона заводи,—деди Ўзбекистон озиқ-овқат саноати министрлиги тайёрлаш ва маҳсулотни етказиб бериш бўлимининг бошлиғи В. Цеменюк, планга биноан бу йил 10 минг тонна мевани қайта ишлаши лозим. Республикадаги консерва заводлари бу йил ҳаммаси бўлиб 400 тонна қулупнай олади. Асосан Тошкент атрофидаги «Қибрай» ва «Қорасув» совхозларида етиштирилган ана шу мевалардан мураббо, шунингдек асосан сироп ва мевали мороженое учун ишлатиладиган мева шарбати тайёрланади.

✦ Қулупнай ортилган биринчи самолёт Тошкентдан Москвага йўл олди. Самолёт СССР пойтахтининг аҳолисига 1200 килограмм қулупнай етказиб берди. Бу йил Тошкентдан Москвага 60 тонна қулупнай етказиб берилади. Бу йил москваликларга ҳаммаси бўлиб 17 минг тонна турли хил мева ва 24 минг тонна узум етказиб берилиши мўлжаллаб қўйилган. Бу маҳсулотни республика озиқ-овқат саноати министрлигига қарашли ихтисослаштирилган мева-сабзавот совхозлари етиштиради. (ЎзТАГ).

ДУНЁ ХАРИТАСИ ОЛДИДА

Сенегал ҳукумати миллий саноатни ривожлантириш, табиий бойликларни ўзлаштириш учун катта маблағ ажратяпти. Фойдали қазилмаларни қидириб топишда совет мутахассислари сенегалликларга фаол кўмаклашмоқдалар. Суратда: олтин конида қазиш ишлари олиб борилмоқда.

Ю. Федутинов фотоси. (ТАСС).

ЛЕНИНЧА ТАШҚИ СИЁСАТНИНГ ҒАЛАБАСИ

КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси Л. И. Брежневнинг Германия Федератив Республикасига қилган визити бутун жаҳоннинг диққат марказида турибди. Бутун қитъаларнинг газеталари, радио ва телевидениеси, давлат ва сиёсий арбоблари, жамоат доиралари ўртоқ Л. И. Брежневнинг визити ва бу визитнинг самарали якунларини ғоят муҳим сиёсий воқеа деб, ҳар иккала давлат ўртасидаги ўзаро фойдали муносабатларни ривожлантириш ишигагина эмас, шу билан бирга Европада ва бутун жаҳонда халқаро ҳаётни тубдан яхшилаш ишига ҳам қўшилган бебаҳо ҳисса деб ҳисобламоқдалар.

Ғарбий Германия газеталари Л. И. Брежневнинг Ғарбий Германия телевидениеси орқали сўзлаган нутқи ва Боннда имзоланган қўшма баёнотнинг тўла текстларини ёки батафсил мазмунини босиб чиқардилар. Газеталар Л. И. Брежневнинг Германия Федератив Республикасига қилган визити ва унинг федерал канцлер В. Брандт билан олиб борган музокаралари ҳар иккала давлат ҳамкорлиги доираларини, шу жумладан халқаро масалалардаги ҳамкорлигини янада кенгайтиришга ёрдам берди, ҳар иккала давлат манфаатларини кўзлаб СССР билан ГФР ўртасида сиёсий, иқтисодий, илмий-техникавий ва маданий соҳалардаги алоқаларни актив ривожлантириш истиқболларини очиб берди, деб таъкидламоқдалар.

Германия Демократик Республикасидаги ҳамма газеталар КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг ГФРга қилган визити ҳақидаги материалларни биринчи саҳифада босиб чиқардилар. «СССР Европада тинчлик учун изчил курашчи», «Музокаралар муваффақиятли тугалланди», «Мақсад тинчликни мустаҳкамлашдан иборат», «Европа тинчлик қитъаси бўлиб қолиши керак» сўзлари йирик сарлавҳа қилиб берилган. Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг органи «Нойес Дойчланд» газетаси қуйидагиларни ёзади: «Совет Иттифоқи билан Германия Федератив Республикаси Москвада тузилган шартномани имзолаб, Европадаги ҳозирги аҳволни реалистик асосда эътироф этган ҳужжатга ўз имзоларини қўйиб, ўзаро муносабатларида куч ишлатмаслик ёки куч ишлатиш билан дўқ қилмаслик мажбуриятини тантанали суратда ўз зиммаларига олиб, ўзаро муносабатларда янги йўлга ўтдилар».

Прага газеталари Л. И. Брежневнинг ГФРга қилган визити якунларини кенг ёритиб, бутун чехословак халқи бу якунларни қизғин табрикламоқда ва маъқулламоқда, деб таърифлайдилар. Совет — Ғарбий Германия музокаралари, — деб уқтириб ўтади «Руде право» газетаси, — КПСС XXIV съезди совет ташқи сиёсатининг асосий принциплари сифатида таърифлаб берган тинч-тотув яшаш принциплари тобора кенг кўламда амалга оширилаётганлигини яққол исбот қилади.

Болгария газеталари Л. И. Брежневнинг ГФРга қилган визити якунларига доир материалларни «Ҳамкорлик учун катта имкониятлар мавжуд», «Европа тинчлик ва ҳамкорлик қитъаси бўлиб қолади», «Европанинг сиёсий тараққиётида янги иқлим», «Ғоят муҳим воқеа», «Европа — тинчлик территорияси», «Европада хавфсизлик манфаатларини кўзлаб» деган сарлавҳалар остида эълон қилдилар. Газеталар Боннда имзоланган қўшма баёнот ва Л. И. Брежневнинг Ғарбий Германия телевидениеси орқали сўзлаган нутқининг тўла текстини босиб чиқармоқдалар.

Венгрия газеталари Л. И. Брежневнинг Ғарбий Германия телевидениеси орқали сўзлаган нутқи текстини босиб чиқардилар ва унинг қуйидаги сўзларини йирик ҳарфлар билан эълон қилдилар: СССР билан ГФР ўртасида муносабатлар ўрнатилиши ва бу муносабатларнинг ривожланиши ҳозирги кунда Европадаги ва шунингдек Европадан ташқаридаги халқаро турмушни тубдан соғломлаштиришнинг анча кенг жараёнининг бир қисмидир. Чорак асрлик «совуқ уруш» давридан Шарқ ва Ғарб давлатлари ўртасида тинчлик, ўзаро ҳурмат ва ҳамкорлик муносабатларига ўтилмоқда.

Югославияда чиқадиган «Борба» газетаси қуйидагиларни ёзади: «Шу нарса муҳимки, Л. И. Брежневнинг Боннда олиб борган музокаралари кескинликни юмшатиш жараёнларига, Европада кескинликни юмшатиш тўғрисида олиб борилаётган ва бундан буён ҳам олиб бориладиган музокараларга ижобий таъсир ўтказади. Бу эса ана шу музокараларнинг муваффақиятини кўрсатувчи ҳақиқий мезондир».

Париж газеталари Л. И. Брежневнинг ГФРга қилган визити якунларидан мамнун эканликларини изҳор қилмоқдалар. «Боннда имзоланган баёнот, — деб таъкидлайди «Юманите» газетаси, — Европанинг урушдан кейинги 25 йиллик тарихидаги энг муҳим ҳужжатларнинг бири бўлиб қолади. Бунга шак-шубҳа йўқ. Совет—Ғарбий Германия муносабатлари сифат жиҳатидан янги босқичга қадам қўйди. Аммо бу босқич ҳар иккала давлатнинг учинчи мамлакатлар билан бўлган дўстона муносабатларига зарар етказмайди, балки аксинча, халқаро вазиятни соғломлаштиришга ёрдам беради».

«Нью-Йорк таймс» газетаси Л. И. Брежневнинг Ғарбий Германия телевидениеси орқали сўзлаган нутқининг тўла текстини босиб чиқарди. «Л. И. Брежневнинг нутқи, — деб ёзади газета, — Совет—Ғарбий Германия музокараларининг тарихий аҳамиятини баён қилиб берди». Ҳар икки томон, деб уқтириб ўтади газета, «Европада Шарқ билан Ғарб ўртасидаги муносабатлар доирасида қуролли кучларни ўзаро балансли қисқартириш ва Умумевропа хавфсизлиги ҳамда ҳамкорлиги масалалари юзасидан ўтказиладиган иккита энг муҳим кенгашнинг муваффақиятли ўтишига интилиш мажбуриятини олди».

Брюсселда чиқадиган «Суар» газетаси Совет—Ғарбий Германия музокаралари тўғрисидаги кўп материалларни эълон қилиб, Л. И. Брежневнинг Германия Федератив Республикасига қилган визити Совет Иттифоқи ўз ташқи сиёсатининг тинчликсеварлик йўлини оғишмай давом эттиришга интилаётганлигини яна бир марта яққол намойиш қилди, деб уқтириб ўтади. (ТАСС).

Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ ВИЗИТИ ТЎҒРИСИДА В. БРАНДТНИНГ БУНДЕСТАГДАГИ БАЁНОТИ

БОНН, 23 май. (ТАСС). Бугун ГФР канцлери В. Брандт Ғарбий Германия бундестагида гапириб, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси Л. И. Брежневнинг Германия Федератив Республикасига визити иккинчи жаҳон уруши тугаганидан кейинги «жуда катта воқеа» бўлди, деди. Канцлер ҳукумат баёнотини бераётиб, Л. И. Брежнев иккала давлат ўртасидаги музокаранинг тарихий истиқболини таъкидлади, деди. Федерал ҳукумат визитнинг ўзини, шунингдек унинг якунларини ижобий баҳолайди.

Боннда имзоланган учта битим, шунингдек якунловчи баёнот, — деб давом қилди В. Брандт, — Совет Иттифоқи билан муносабатларимиз янги структурасининг муҳим таркибий қисмларидир. Иккала давлатнинг айни маҳалда турли ижтимоий системалар вакиллари бўлмиш раҳбар сиёсий арбоблари ўртасида шахсан фикрлашиш имкониятининг аҳамияти ҳам бундан кам эмас.

Канцлер КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневнинг ГДРга визити бутун дунёда зўр қизиқишга сазовор бўлди, деди. Боннда олиб борилган музокара чоғида ГФР ҳукумати ҳақиқатга ёт тасаввурларга амал қилди, деган гаплар ҳеч кимнинг хаёлига келмаслиги керак. Тўрт кунлик визитдан ҳақиқатдан иш учун фойдаланилди, деди у. В. Брандт ўзи билан Л. И. Брежнев ўртасида суҳбатлар, иккала давлат ҳукуматларининг аъзолари ўртасидаги суҳбатлар интенсив характерда бўлганлигини айтди.

Л. И. Брежнев ва мен, — деб давом қилди канцлер, Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик мавзуини ғоятда муфассал муҳокама қилиб чиқдик.

У Совет Иттифоқи хавфсизлик масалаларига бағишланган Умумевропа кенгаши тезроқ бошлана қолишига қизиқаётганлигини айтди, деди. Мен, деб давом қилди В. Брандт, ГФР ва унинг Ғарбдаги шериклари ушбу кенгаш чақирилишини чўзишдан мутлақо манфаатдор эмасликларини КПСС Марказий Комитетининг Бош секретарига айтдим. Аммо, Брандтнинг сўзларига кўра, яхши тайёргарлик ишлари олиб бориш йўли билан ушбу кенгаш муваффақиятини таъминламоқ зарур.

Канцлер Марказий Европада қуролли кучларни ўзаро қисқартириш масалалари хусусида ҳам фикрлашув бўлганлигини айтиб ўтди.

Суҳбатлар чоғида Ғарбий Берлин проблемасига катта эътибор берилди, деди В. Брандт. Шу билан бирга, деди у, биринчидан, ҳар икки томон Ғарбий Берлин хусусида тузилган маълум тўрт томонлама битим асосида турганликлари, иккинчидан, ушбу битимни ўзгартириш ёки уни алоҳида тавсифлаш нияти бирон томонда ҳам йўқлиги аввал бошдан равшан эди.

Иқтисодий масалалар совет вакиллари билан олиб борилган музокараларда муҳим роль ўйнади, деб давом қилди канцлер. Иккала давлат экономика соҳасида узоқ муддатли қалин ҳамкорлик қилишдан манфаатдордирлар, деди у. Охирги кунларда бу ерда айтилган гапларга нафақат яхши ният аломати, балки реалистик фикр юритиш ифодаси сифатида ҳам қарайман, деди В. Брандт.

В. Брандт Л. И. Брежнев ва унинг ҳамроҳлари Боннда бўлган чоғларида, афтидан, ўзларини яхши ҳис қилганликларидан мамнун бўлганлигини изҳор этди.

В. Брандт яқин кунларда ҳукумат ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисидаги шартномага қўшилиши тўғрисидаги қонун лойиҳасини қонун чиқарувчи органлар тасдиғига топширажагини маълум қилди.

Пировардида В. Брандт ўз ҳукуматим реалликка асосланувчи сиёсатни изчил давом эттириш ниятида, деди.

СОВЕТ ХАЛҚИГА МИННАТДОРЧИЛИК

ЖАЗОИР, 23 май. (ТАСС). Жазоир пойтахтида яқинда бўлган тошқиндан зарар кўрган аҳолига ёрдам тариқасида СССР Қизил Крест ва Қизил Ярим Ой жамиятлари союзидан Жазоир Халқ Демократик Республикаси Қизил Ярим Ой жамиятига юборилган совғани топшириш маросими бўлди. Топширилган нарсалар орасида озиқ-овқат, дори-дармон, газлама ва кўрпа-тўшаклар бор.

Жазоир Халқ Демократик Республикаси Қизил Ярим Ой жамияти миллий кенгашининг бош директори Мукран Бубрит инсонпарварлик учун Совет Иттифоқига Жазоир халқи номидан чуқур миннатдорчилик ва ташаккур изҳор этди. Жазоир халқига неча бор ёрдам кўрсатган совет кишиларининг бу туҳфаси, деди у, мамлакатнинг шарқи-шимолий районлари бошига тушган табиий офатнинг оғир оқибатларини тезроқ тугатишга имкон беради.

Бугун — Африка озодлиги куни

КУРАШАЁТГАН ҚИТЪА

Бугун бутун дунёдаги илғор жамоатчилик асрлар бўйи ўз озодлиги учун курашиб келган эрксевар қитъа — Африканинг озодлик кунини нишонламоқда.

1963 йилнинг май ойида Аддис-Абеба шаҳрида Африка давлатлари бошлиқларининг кенгаши бўлиб ўтди. Бу ерда империализмга ва мустамлакачиликка қарши кучлар бирлашиб Африка Бирлиги Ташкилотини туздилар. Ўшандан бери, мана ўн йилдирки, ҳар йили май ойининг 25 кунида Африканинг озодлиги кенг нишонланади.

Африка қитъаси ер шарида катталиги жиҳатидан иккинчи ўринда туради. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг 1970 йилги маълумотига кўра, Африкада 354 миллион киши яшайди. Африка жуда бой қитъа бўлиб, капиталистик дунёда қазиб чиқарилаётган олмоснинг 98, олтиннинг 65, хромнинг 45, миснинг 25 ва ураннинг 25 процентини беради. Кейинги йилларда Жазоир, Ливия ва Нигерияда жуда кўп нефть запаслари топилди. Бу қитъанинг битмас-туганмас бойликлари Европадаги давлатларнинг диққатини ўзига тортди. Европаликлар XV асрдан бошлаб Африкага кириб кела бошладилар ва XIX асрнинг охирларига келиб қитъани бутунлай босиб олдилар. Қадимдан юксак маданиятга эга бўлган Африка европаликлар томонидан таланиб, қитъанинг маҳаллий аҳолиси қулликка солинди.

Улуғ Октябрь социалистик революцияси империализмнинг мустамлакачилик системасига зарба берган бўлса, иккинчи жаҳон урушида Совет Иттифоқи бошчилигидаги жаҳон социалистик системасининг вужудга келиши Африка халқларининг миллий озодлик курашини янада кучайтириб юборди. Бу ердаги мамлакатлар бирин-кетин ўз мустақилликларига эриша бошладилар. Агар 1950 йилда Африкада тўрттагина мустақил давлат — Миср Араб Республикаси, Эфиопия, Либерия, Жанубий Африка Республикаси бўлган бўлса, 1958 йилга келиб мустақил давлатлар сони 8 тага, 1968 йилда эса 39 тага етди. Бугунги кунда Африкадаги 51 давлатдан 42 таси мустақил тараққиёт йўлидан бормоқда.

Ҳозирги кунда бу қитъа қандай даврни бошидан кечирмоқда? Мустақилликка эришган мамлакатлар қандай йўлдан бормоқдалар ва мустамлакаларда миллий озодлик кураши қандай босқичда?

Аввало шуни айтиш керакки, бугунги кунда ривожланаётган мамлакатларда империализмга ва унинг барча кўринишларига қарши кураш авж олиб кетди. Африкада эса бу кураш бошқача тус олди. Эндиликда икки асосий йўналишда: миллий мустақиллик учун ва иқтисодий қолоқликни тугатиш учун кураш бормоқда.

Мустамлакачилик тугатилганидан сўнг, бу мамлакатларнинг халқлари иқтисодий қолоқликни тугатиш учун қатъий чоралар кўра бошлашди. Барча мустақил давлатларда иқтисодий ривожланиш планлари ишлаб чиқилди, миллий саноат ташкил этила бошланди. Ўз халқларининг келажаклари учун нокапиталистик тараққиёт йўлини танлаб олган Жазоир, Миср Араб Республикаси, Сомали, Танзания, Конго Халқ Республикаси ва бошқа Африка давлатларида амалга оширилаётган чуқур ижтимоий-иқтисодий ўзгаришлар фикримизнинг далилидир. Танзания президенти Жулиус Ньерере бу борада шундай ёзади: «Фикримча мамлакатларимизнинг қашшоқлиги ва миллий қолоқлиги биз учун ягона йўл — социалистик йўлни кўрсатади. Социализм интилишларимизга мос келади. Социалистик тараққиёт йўлидан бориб, биз миллий мустақиллигимизни сақлаб қолишимиз ва ҳамма тенг бўлган жамият қуришимиз мумкин».

Давлат сектори нокапиталистик тараққиётнинг иқтисодий асосидир. Шунинг учун ҳам социалистик жамият қуриш томон бораётган давлатлар мамлакат хўжалигида давлат секторининг мавқеини мустаҳкамлашга катта аҳамият бермоқдалар. Бу эса Африкада капитализмнинг ривожланишини чеклаб қўяди. Капитализм ўтмишга юз тутиб, истиқболини йўқота бошлади. Шу сабабли империализм турли сиёсий-иқтисодий ва молиявий воситалар билан мустақил Африка давлатларига тазйиқ ўтказишга, империализмга қарши кескин кураш олиб бораётган ҳукуматларни йўлдан олиб ташлашга ҳаракат қилмоқда. Масалан, 1966 йили Ганада ҳукуматни ўз қўлларига олган реакцион ва империалистик кучлар мамлакатни иқтисодий ва сиёсий жиҳатдан боши берк кўчага киритиб қўйдилар. Аммо 1971 йили бир группа ҳарбийлар Гананинг буржуа ҳукуматини ағдариб, Миллий бошқарув кенгашини туздилар. Бу кенгаш миллий бирликни мустаҳкамлаш ва нокапиталистик тараққиёт йўлидан бориш учун курашмоқда. Лекин бу қитъада миллий мустақиллик учун кураш ҳали ниҳоясига етгани йўқ. Африка жанубидаги бешта мамлакатда — Ангола, Мозамбик, Намибия, Жанубий Африка Республикаси ва Зимбабве (Родезия)да маҳаллий аҳоли ирқчи режимлар зулми остида азоб чекмоқдалар. Ҳозир бу мамлакатларда миллий озодлик учун қизғин кураш кетяпти. Ангола ва Мозамбик ватанпарварларидан ташкил топган партизан отрядлари португалиялик мустамлакачиларга қарши ҳаёт-мамот жанги олиб бормоқдалар. Мозамбикни озод қилиш фронти (ФРЕЛИМО) мамлакатнинг тўққиз вилоятидан тўрттасида қизғин жангларни давом эттирмоқдалар. Бугунги кунда Мозамбик территориясининг тўртдан бир қисми мустамлакачилардан тозаланди. Ангола партизанларининг зарбасидан мустамлакачилар чекинишга мажбур бўлмоқдалар.

Яқин келажакда бу мамлакатларнинг пойтахтларида миллий озодлик байроғи кўтарилишига шак-шубҳа йўқ. Бу табиий. Чунки тарих ғилдирагини орқага айлантирадиган куч йўқ. Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик давлатлар ўз мустақиллиги учун кураш олиб бораётган Африка халқларини қўллаб-қувватламоқдалар.

Б. АСОМОВ,
А. ТОШМУҚИМОВ.

ЖАНГЧИ ХОТИРАСИ

УЧРАШУВ

Она-Ватан учун бўлган қонли жангларда иштирок этганман. Урушнинг охирги кунларида биринчи ўзбек генерали Собир Раҳимов қўмондонлик қилган дивизияда хизмат қилганман. Охирги марта мен генерални 2-Белоруссия фронти қўшинлари ва генерал Батов қўмондонлигидаги 65-армия составидаги 37-дивизия ҳужумга ўтаётган пайтда кўрган эдим. Дивизиямиз Данциг шаҳрига ҳужум бошлади. Мен у пайтда пулемёт взводининг командири эдим. Чап ва ўнг қанотдаги қўшни полклар ҳам олға интилишарди. Яхши ниқобланиб олган немислар бизнинг олға силжишимизга имконият бермасди. Олдинда қалин ўрмон. У ерга пушкаларни олиб бориш қийин эди.

Ана шу вақтда Собир Раҳимов бизнинг олдимизга келаётганини айтиб қолишди. Шу хабарни эшитгач, мен траншеядан бошимни кўтардим. У бемалол, типпа-тик келарди.

— Эҳтиёт бўлинг, генерал, — деб бақирдим унга. Собир Раҳимов олдимга келиб:

— Нима гап? — деб сўради. Биз бу ердаги аҳволни гапириб бердик. У мен билан ўзбекча гаплашди. Мен Тошкентга борганимда бошқа қаҳрамонлар қаторида унинг портретини кўрганимни айтдим. У мен билан хайрлашаркан, қўлимни қисиб:

— Ўзингни эҳтиёт қил! — деди.

Орадан ярим соатча вақт ўтар-ўтмас, полковник Смирнов ва генерал Собир Раҳимов ҳалок бўлганликлари ҳақидаги мудҳиш хабарни эшитдик. Барча жангчилар улар учун душмандан ўч олишга қасамёд қилдилар. Орадан бир неча вақт ўтгач, биз Данциг шаҳрини фашистлардан озод қилдик...

Уруш тугади. Кўпчиликка ғалаба нашидасини суриш насиб этмади. Лекин уларни номи барҳаёт. Чунки, халқ бахт-саодати йўлида қурбон бўлганлар хотираси халқимиз қалбида ҳамиша сақланади.

А. ИСҲАҚОВ,
Кентау шаҳри.

АХБОРОТ

НАМАНГАН

ТОШКЕНТ МЕТРОСИГА

Чорвесар мармари нафислиги ва мустаҳкамлиги билан машҳур. Бу нодир безактош В. И. Ленин Марказий музейи Тошкент филиали фонтани деворларини, Анҳор кўприги ва А. Навоий номли театр устунларини безашда ишлатилган. Яқинда бу ерда механизациялашган йирик карьер ташкил этилди. Карьер Тошкент метрополитени учун рангли мармар тошлар етказиб беради.

РЕМОНТ УЙДА БАЖАРИЛМОҚДА

Наманган шаҳрида металл буюмларни ва мураккаб уй-рўзғор техникасини ремонт қилиш бирлашмаси ташкил этилди. Бирлашманинг аҳоли учун қулайлиги шундаки, буюмни аввалгидек устахонага келтириб эмас, балки уйда ремонт қилдириш мумкин.

Бирлашма идорасида навбатчи телефон орқали буюртма қабул қилинади. Кўп ўтмай, уйга ремонтчилар етиб боришади. Бирлашма коллективи ҳозир область районларига ҳам хизмат кўрсатаётир.

МАШИНИСТКА — ИШ ЮРИТУВЧИ

Шаҳардаги ёш техниклар станциясида тўрт йилдан буён машинистка—иш юритувчилар тўгараги иш бошлади. Тўгарак аъзолари 10-синф ўқувчи қизларидан иборат. Улардан бир группаси машинистка—иш юритувчилик гувоҳномасини олиш учун имтиҳон топширди.

Тўгарак қатнашчилари икки йил давомида баъзи идора ва муассасалардаги техник ҳужжатларни юритиш, мамлакатимиз ҳамда чет элда чиқарилган «Москва», «Оптимо-электрон», «Горизонт» машинкаларида ёзиш малакасини эгалладилар.

ҚИШЛОҚДА АДАБИЙ ТЕАТР

Чуст районидаги Куйбишев номли колхозда адабий театр ташкил этилганига эндигина бир йил бўляпти. Лекин шу ўтган вақт ичида бу кичик санъаткорлар коллективи фақат колхоз аъзоларинигина эмас, балки Косонсой посёлкаси, бутун Чуст района меҳнаткашларининг меҳр-муҳаббатини қозонди. Қишлоқ театри санъаткорлари биринчи бор маҳаллий драматург Ҳабибулло Тошматовнинг «Ирода» спектаклини саҳнага қўйишди. Энди улар «Қутлуғ қон» асарини саҳнага қўйишга тайёргарлик кўрмоқдалар.

О. ЖУМАНАЗАРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

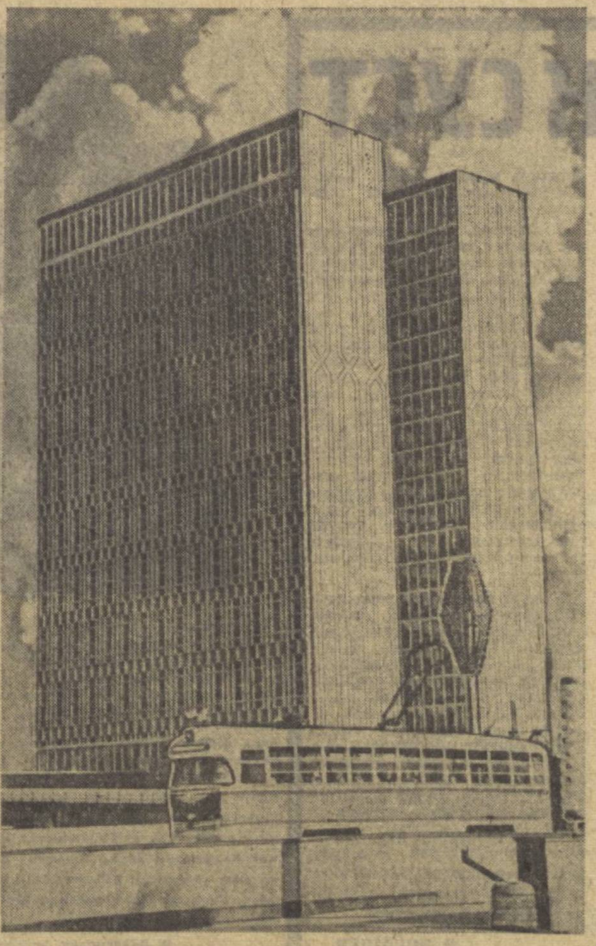

Бу бинони Тошкент осмонўпари дейишмоқда. В. И. Ленин номидаги проспектда салобат тўкиб турган маъмурий бино пойтахтимизга кўрк бағишлаяпти.
Ҳ. Носиров фотоси.

МУСОБАҚАЛАР, БЕЛЛАШУВЛАР

Спартакиада XVI ЎзССР 1973

Ўзбекистон Компартияси ва республика ташкил этилганлигининг 50 йиллик юбилейига бағишлаб ўтказилаётган спартакиада мусобақалари ниҳоясига етай деб қолди. Кеча ўсмир-ёшлардан иборат спорт жамиятлари терма командалари ўртасида давом этган финал ўйинларга якун ясалди. Индинга эса Андижонда Қорақалпоғистон АССР, республика областлари ҳамда Тошкент шаҳар командалари мусобақаларига старт берилади. Спартакиада солномаси эса янги рекордлар, мастерлик нормативлари ҳисобига бойиб боряпти. Қуйида спорт жамиятлари вакилларининг қўлга киритган ютуқлари билан танишасиз:

АКРОБАТИКА. Тошкентдаги «Ёшлик» спорт манежида спортнинг мазкур тури бўйича мусобақалар уч кун давом этди. Ҳаяжонли ўйинлар давомида «Меҳнат резервлари» вакиллари 70 очко жамғариб, биринчиликни олишди. «Спартак» ҳамда «Меҳнат» командаларига иккинчи ва учинчи ўринлар берилди. Мусобақада тўрт киши биринчи марта спорт мастери нормативини бажарди. Улар: В. Попов, С. Кувальцев, Я. Муҳамедов («Меҳнат резервлари») ва «Буревестник» вакили А. Шариповлардир. Акробатик сакраш бўйича спартакиада ғолиби бўлиш ўсмирлардан В. Попов («Меҳнат резервлари»), қизлар орасида Р. Шагапова («Буревестник»)ларга насиб қилди.

СПОРТ ГИМНАСТИКАСИ. Мусобақалар Тошкентда ўтказилиб, уч кун давомида 63 спортчи куч синашди. Мусобақада спартакиада ғолиби деган ном жами 72,45 балл тўплаган гимнастикачи студент Ирина Ижболдина билан тошкентлик динамочи Геннадий Якунин (108,65 балл)га лойиқ кўрилди. Команда ҳисобида қизлар ўртасида «Спартак», ўсмирлар орасида «Динамо» жамиятларига биринчи ўрин берилди.

ЕНГИЛ АТЛЕТИКА. Марказий «Пахтакор» стадионида янги рекордлар ўрнатилди. Ядро отиш бўйича ютуқни спортчи студент Л. Долгова қўлга киритди. У 57,42 сантиметрли маррани эгаллади. Самарқандлик Ф. Ҳасанов узоққа сакраш бўйича республика рекорди қўйди. Чаққон йигит 7 метру 45 сантиметрни забт этолди.

ОҒИР АТЛЕТИКА. Бухорода Ўзбекистон XVI спартакиадаси программаси бўйича оғир атлетикачи ёшлар мусобақаси бўлиб ўтган «Строитель» стадионида республиканинг яна тўртта рекорди ўрнатилди.

Урта вазн категориясида қатнашган Нонл Бурнашев («Меҳнат», Бухоро) бирданига учта рекорд қўйди. У ривок усулида 125 килограмм, толчок усулида 150 килограмм ҳамда икки кураш ҳисобида 275 килограмм кўтарди.

Тошкентлик спартакчи Александр Кортунов 100 килограммни даст кўтарганлиги қайд этилди.

Ярим ўрта вазнли бухоролик атлетикачи Носир Ниёзов («Меҳнат») мусобақада конкурсдан ташқари қатнашиб, биринчи марта СССР спорт мастери нормасини бажарди.

Команда ҳисобида биринчи ўринни «Меҳнат» командаси спортчилари, қолган ўринларни «Динамо», «Спартак» командаси штангачилари эгаллашди.

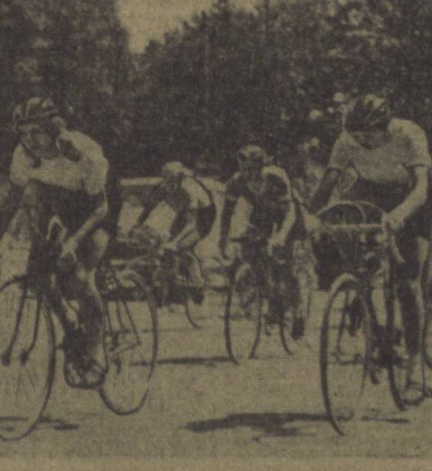

Наманган шаҳрида хотин-қизларнинг велосипед пойгаси ўтказилди. Мусобақада Тошкент-1 командаси биринчи ўринни олди. Суратда: пойгачилар 20-босқичда.
Ш. Осмонов фотоси.

Вали Ғафуров—50 ёшда

ҚАЛБДАГИ НУР

1960 йилнинг охирларида «Шарқ юлдузи» журнали редакциясига бўлиққина қора папка қўлтиқлаган барваста бир йигит кириб келди. Унинг кўзи ожиз эди. Маълум бўлишича, папкадаги нарса ўша йигит ёзган роман экан. Бу ҳол бизни ҳайратда қолдирди. Аввалига, шунчаки ҳавас бўлса керак, деганлар ҳам бўлди. Чунки, бу журнал фаолиятида биринчи бор дуч келинган ҳодиса эди. Шунга қарамай, редакция асарга, унинг авторига қаттиқ қизиқиб қолди. Ўша пайтда журнал ходими бўлиб ишлаган ёзувчи Ваҳоб Рўзиматов асарни олиб қолиб, уйида ўқиб келди. У ҳақдаги дастлабки умидбахш фикрларни айтгач, адабиётимизга яна бир истеъдодли ёзувчи кириб келаётганига ишонч ҳосил қилдик.

Ҳеч қандай расмиятчиликнинг ҳожати бўлмади. Редакция автор билан ўз-ўзидан боғланиб қолди. Асар қайта-қайта ўқилди, авторга самимий маслаҳатлар берилди. 1961 йилнинг бошида асар муҳаррирга тавсия қилиш учун тайёр бўлди ва ёзувчи Шуҳрат таҳрири билан журналда босиш учун ишга тушириб юборилди...

Ўша автор, бугун республика адабий жамоатчилиги 50 ёшга тўлган кунини нишонлаётган ҳурматли адибимиз Вали Ғафуров, асари эса «игна билан ёзилган роман» сифатида Совет Иттифоқи китобхонлари ўртасида машҳур бўлиб кетган «Вафодор» эди.

Вали Ғафуров 1922 йили Тошкентда деҳқон оиласида дунёга келди. Тўққиз ёшида маҳалласидаги тўлиқсиз ўрта мактабга ўқишга кириб, 1938 йили 7 синфни битиргач, маълумотини ошириш ҳамда ҳунар ўрганиш ниятида Тошкент Темир йўл инженерлари институти қошидаги ишчилар факультетига кириб, уни 1940 йилнинг бошларида тугаллади. Адабиётга бўлган ихлос Абдувалини ўқишни Ўрта Осиё Давлат университетида давом эттиришга ундади. Бу пайтда унинг хабар, кичик мақола ва баъзи шеърлари республика ёшлар газета ва журналларида босилиб чиққан эди.

Бу орада Улуғ Ватан уруши бошланиб қолди. 1942 йилнинг август ойида Вали Ғафуров оддий пулемётчи бўлиб Сталинграднинг қаҳрамон ҳимоячилари сафига кирди. У хизмат қилаётган бўлинма ўша йил 18 октябрь тонг қоронғусида ҳужумга ўтишга буйруқ олди. Жангчилар ёмғир қаттиқ ёғаётганига қарамай, ҳужумга ўтишди. Вали Ғафуров пулемётдан ўт ёғдириб атакага ташланган қуролдош дўстларини пана қилиб турди. Бир муддатдан сўнг позициясини ўзгартириш лозим бўлиб қолди. У окопдан чиқиш учун энди бошини кўтарганини билади, шу пайт ер ларзага келиб, лой тупроқ қуюни осмонга сапчигандек бўлди. Аллақандай бир куч юз-кўзига зарб билан урилиб, ҳушидан кетди...

Вали Ғафуров ҳушига келганида ўпқонда ётар, ҳеч нарсани кўрмас, бутун вужуди қақшаб оғрир, айниқса кўзлари куйиб-ёниб ачишарди. Қарийб икки ярим ой давомида фронтнинг олдинги маррасида жанг қилиб, ўлимнинг совуқ башарасига бир неча бор тик қараган Вали Ғафуров бундай даҳшатли фалокат юз беришини хаёлига ҳам келтирмаган эди.

Вали Ғафуров госпиталда даволанди. 1943 йилда уйига қайтиб келди. У бошидан не-не руҳий азобларни кечирмади. Чунки, Абдували жангоҳда ҳар нарсага, ҳатто ўлимга ҳам тайёр эди. Лекин кўз нуридан жудо бўлиб, навқирон 20 ёшида бир умрга зулмат қўйнида қолишини хаёлига келтирган ҳам эмас. Ёзувчи бу ҳолатни «Вафодор» романининг «Уйлар гирдобида» бобида таъсирли қилиб ифодалайди.

Ўзбекистон Кўрлар жамиятининг аъзоси Константин Васильевич Зотов Вали Ғафуров тўғрисида эшитиб, уни йўқлаттирди. Шу жамиятга аъзо бўлиб киришига бевосита ёрдам берди ва унга кўрлар алифбоси — Брайль ҳарфларини ўқита бошлади. Вали Ғафуров учун бу нарса зулмат қўйнидан қутилишида бирдан-бир нажот йўли эди. Шунинг учун ҳам у бу алифбонинг ҳарфларини сал кундаёқ мукаммал ўрганиб олди-да, жаҳон ва рус классик, айни чоқда совет ёзувчиларининг Брайль алифбосига кўчирилган асарларини мутолаа қилишга тушиб кетди.

Асарларнинг қаҳрамонлари Вали Ғафуровга унинг ҳаётдаги Константин Зотов сингари меҳрибон дўстлари қаторида далда бериб, қалбидаги умид нурининг қайтадан порлаб кетишига ёрдам бердилар. Бу нур ўз яллиғи билан Вали Ғафуровнинг адабиётга нисбатан иштиёқини қайтадан уйғотди. Ёшлигидаги озми-кўпми машқлари ва бошидан кечирган воқеа-ҳодисалар қўлига яна қалам олишга ундади. Ниҳоят Вали Ғафуров қўлига ёзув қуролини олиб, махсус темир тахтача орасига қистирилган картон қоғоз саҳифасига кўнглига тугиб юрган гапларини игна воситасида тушира бошлади. Дастлаб кичик ҳажмдаги бирор нарса ёзиш нияти билан бошланган иш натижасида катта автобиографик қисса вужудга келди. «Вафодор» романига ёзувчи шахсан ўз бошидан кечирган воқеаларни асос қилиб олди ва буларни Рустамжон образида умумлаштириб, кўрсатиб берди. Бу жиҳатдан Вали Ғафуров ўзининг «Вафодор» романи билан устози Николай Островский жасоратини ўзбек адабиётида такрорлади десак, муболаға бўлмайди.

Зотан, Рустамжон образи, унда мужассам ҳолда кўзга яққол ташланиб турадиган пролетар интернационализми, совет ватанпарварлиги, социалистик гуманизм ғоялари, характеридаги мустаҳкам ирода кучи, онгидаги янги коммунистик тушунчалар, умуман характерининг оптимизми ўз манбалари билан Павел Власов, Павел Корчагин, Олег Кошевой, Алексей Мересьев, Йўлчи, Олимжон каби ўлмас образларга узвий равишда туташиб кетади.

Вали Ғафуров «Вафодор» романининг иккинчи китобини ҳам ёзиб тугатди. Ғафур Ғулом номидаги адабиёт ва санъат нашриёти бу иккала асарни яхлит китоб ҳолида нашрдан чиқарди.

Вали Ғафуров ҳозир илҳоми айни жўш урган, қалами тобланган, қалбидаги нур тобора ёрқин тус олаётган бир паллада ижод қилмоқда. Яқинда у ўзининг «Сўнгги пушаймон» номли асарини битириб, Ёзувчилар союзининг проза секциясига топширди.

Адибнинг ижодий режалари катта. Унга 50 ёшга тўлган кунида сиҳат-саломатлик, янги-янги ижодий парвозлар тилаймиз.

Ҳайдарали НИЁЗОВ.

БАҲОРГИ ГАСТРОЛЛАР

Андижон дорбозлари Қорақалпоғистон пахтакорлари ҳузурига меҳмон бўлиб келишди. Қадимий санъат давомчиларини гўрткўлликлар ва берунийликлар қизғин кутиб олишди.

Андижондан борган артистлар ҳозир автоном республика қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари олдида ўз санъатини намойиш этаётган учинчи коллективдир. Деҳқонлар ва чорвадорлар ҳузурида Қозоғистон филармониясининг, Тошкентдан борган «Каягин» корейс ансамблининг артистлари меҳмон бўлиб туришибди. Яқин кунлар ичида Қорақалпоғистонда Абай номли қозоқ опера ва балет театри артистларининг гастроллари бошланади. Сўнгра бу ерга Олмаота ёш томошабинлар театри гастролга келади. (ЎзТАГ).

ҲОДИСА

БЎРИ БИЛАН ОЛИШУВ

Йилқибоқар Қурбон Қўйлиев ва Очил Омоновларни Қамаши районидаги чўпон-чўлиқларнинг танимагани йўқ. Яқинда улар йилқиларини суғормоқчи бўлиб ҳайдаб кетаётганларида бўрига дуч келиб қолишди. Қуролсиз йилқибоқарлар белни маҳкам боғлаб, қўлларидаги чўқморларини ишга солишди. Очил ака пичоғини қинидан чиқариб бўрига ёпиша кетди, бироқ, кўзларини ярадор қилиб, орқа оёғини кесиб ташлади. Бир томонда Қурбон ака чўқмор билан бўрининг миясига туширди. Бир соатча давом этган олишувдан кейин йиртқич ер тишлади.

Қамаши район Фрунзе номли совхоз маъмурияти йилқибоқарларга пул мукофоти берди.

Э. БОЙСУНОВ.
Қашқадарё области.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ва ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.30 — МОСКВА. 18.40 — ТОШКЕНТ. 18.45 — Интернационал дўстлик клуби. 19.20 — Оламда нима гап? 19.40 — Ахборот. 19.55 — Мусиқали кўрсатув. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Ўн минут музика. 21.00 — Марказий Фарғона чўлқуварлари ҳузурида. 21.30 — **Марҳабо, талантлар!** 22.00 — «Вақт». 22.30 — «БЎСТОН». ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.55 — ТОШКЕНТ. 11.00 — **Тиканли қалъа** (бадиий фильмнинг 3-серияси). 11.30 — **Оқ флюгер** (бадиий фильм). 12.50 — Концерт. 13.35 — Телефильм. 18.40 — МОСКВА. 19.10 — Жаҳон велосипед пойгасида. 19.25 — Концерт. 20.25 — Фан ва маданиятимизнинг муҳим масалалари. 20.55 — Телеспектакль. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15 — **Ваня** (бадиий фильм). 20.45 — Фильм-концерт. 20.30 — Телеспектакль.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА 25/V да—**Хореография билим юртининг ўқувчилари ижросида концерт.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Фанфан-тюльпан — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Гайдук Ангел саргузашти; Ралу хонимнинг сепи — «ЧАЙКА» (кундуз соат 12, кеч соат 8.30 минутда), «ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб соат 10, кундуз соат 1, 4, кеч соат 7 да), НАВОИЙ номли, «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Сенинг тақдиринг деб — «ВОСТОК» (тоқ соатларда), «ДРУЖБА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).

Ралу хонимнинг сепи (тоқ соатларда), **Катта севги қиссаси** (жуфт соатларда кундуз ва кечқурун) — «СПУТНИК».

Севги ва ўлим (кундуз соат 1, 3, кеч соат 7 да), **Самовий саргузаштлар** (кундуз соат 12.30, 4.30 кеч соат 8.45 минутда) — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ».

Гул ва тош (кундуз соат 12, 3 да), **Тонг олдидан** (кеч соат 6, 8, 9.30 минутда) — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ».

Оливер — «ЧАЙКА» (кундуз соат 3, кеч соат 6 да).

Эрамиздан миллион йил аввал — «ЎЗБЕКИСТОН» (кеч соат 9.50 минутда).

Дарахтлар остидаги уй — «ДРУЖБА» (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун).

Сен менинг жонимсан — ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун).

Утли қор — «МОСКВА» (кундуз соат 5.30, кеч соат 7 да).

ЎЗБЕКИСТОН ССР САВДО МИНИСТРЛИГИНИНГ ТОШКЕНТ ҲУНАР-САВДО БИЛИМ ЮРТИ 1973—1974 ўқув йилига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти баққоллик — кондитер, гастрономия моллари, гўшт-балиқ маҳсулотлари, сут маҳсулотлари, газмол, тайёр кийим, пойафзал, трикотаж-галантерея, атир-упа, уй-рўзғор молларини сотиш учун юқори малакали сотувчилар, консультант-сотувчилар, контролёр-кассирлар тайёрлайди.

Ўқиш муддати 1 ва 2 йил.

Машғулотлар 1 сентябрдан бошланади.

Билим юртига ўрта (10 синф) ва тўлиқсиз ўрта (8-9 синф) маълумотли, 20 ёшгача бўлган йигит ва қизлар ҳамда Совет Армияси сафида хизмат қилиб қайтган 23 ёшгача бўлган йигитлар кириш имтиҳонисиз қабул қилинади.

Билим юртини тугатгандан сўнг **«кичик сотувчи», «сотувчи», «консультант-сотувчи», «контролёр-кассир»** малакаси берилади.

Билим юрти ўқувчилари 26 сўм стипендия, бошқа шаҳардан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Ўқувчилар ўқиш муддатининг иккинчи йилида магазинларда мустақил равишда кичик сотувчи бўлиб ишлайдилар. Бу вақтда улар Тошкент шаҳрининг энг яхши магазинларидан бирида ишлаб чиқариш практикасини ўтайдилар ва иш ҳақи оладилар.

Билим юртидаги ўқиш муддати меҳнат стажига киради.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатлар керак: маълумоти ҳақида гувоҳнома (асл нусхаси), туғилганлик ҳақида гувоҳнома (асл нусхаси), турар жойдан справка, соғлиғи ҳақида справка (286-форма), учта фотосурат (3х4 см), шаҳар савдо бўлимининг йўлланмаси.

Мурожаат учун адрес: Тошкент-86, Октепа, Самарқанд-Дарвоза кўчаси, 60-уй.

В. В. КУЙБИШЕВ НОМИДАГИ САМАРҚАНД ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИНСТИТУТИ 1973—1974 ўқув йилига

СТУДЕНТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ёши 35 гача бўлган ва тўлиқ ўрта маълумотли СССР гражданлари — йигит ва қизлар қабул қилинади.

Институтга киришда камида икки йиллик амалий иш стажига эга бўлган кишиларга, шунингдек Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз флотида камида 2 йил хизмат қилиб, демобилизация қилинганларга имтиёз берилади.

Техникумларни битириб чиққанлар ўқув юртини битирганларидан сўнг камида 3 йиллик амалий иш стажига эга бўлган тақдирдагина институтга қабул қилинади.

Ҳунар ва бошқа ҳунар-техника билим юртларини битириб чиққан ва тўлиқ ўрта маълумотга эга бўлганлар ўқув юртини тамомлаганларидан сўнг 4 йиллик амалий иш стажига эга бўлсалар институтга қабул қилинадилар.

Институтда 4 та факультет бор — агрономия, ветеринария, зоотехника, қоракўлчилик.

Институт суғориладиган ва лалмикор деҳқончилик бўйича агроном олимлар, ем-хашак ишлаб чиқариш бўйича агрономлар, умумий профилдаги зоотехник олимлар, қоракўлчилар, паррандачилар, ветеринария врачларини тайёрлайди.

Институтга кирувчилар биологиядан (оғзаки), химиядан (оғзаки), физикадан (оғзаки), ўзбек (рус) тили ва адабиётдан (ёзма) кириш имтиҳонлари топширадилар.

Олтин (кумуш) медаль билан мукофотланганлар ва техникумларни «аъло» баҳо билан тугатганлар (5 процент ҳисобидан) фақат битта асосий фандан имтиҳон топширадилар. Ана шу фандан имтиҳонни «аъло» баҳога топширганлар, бошқа фанлардан имтиҳон топширишдан озод қилинадилар.

Институтга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: институт ректори номига танланган факультет кўрсатиб ёзилган ариза, ўрта маълумот тўғрисида ҳужжат (асл нусхаси), иш ёки ўқиш жойидан характеристика, соғлиғи тўғрисида справка (286-форма), турар-жойидан справка, бош кийимсиз олинган 4 та фотосурат (3х4 см), меҳнат ёки колхоз дафтарчасидан юмалоқ печать бостирилган кўчирма.

Аризалар 20 июндан 31 июлгача қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари — 1 августдан 20 августгача.

Машғулотлар 1 сентябрда бошланади.

Бошқа шаҳарлардан келганлар асосан ётоқхона билан таъминланадилар.

Мурожаат учун адрес: Самарқанд шаҳри, К. Маркс кўчаси, 77-уй.

ЎЗБЕКИСТОН ХОРЕОГРАФИЯ БИЛИМ ЮРТИ 1973—1974 ўқув йилига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Классик рақс бўлимига умумий таълим мактабларининг 3 синфини тугатган 10-11 ёшли ўғил ва қиз болалар қабул қилинади.

Ўқиш муддати 8 йил.

Миллий рақс бўлимига умумий таълим мактабларининг 6 синфини тугатган 13—14 ёшли маҳаллий миллат йигит ва қизлари қабул қилинади.

Ўқиш муддати 5 йил.

Ўқувчиларни саралаш комиссияси 1973 йил 26, 27, 28 майда, эрталаб соат 10 дан кеч соат 6 гача ишлайди.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Педагогическая кўчаси, 31-уй, телефонлар: 55-16-83, 55-08-43.

«ПАХТАКОР» МАРКАЗИЙ СТАДИОНИДА

28, 29 майда СССР XXXV чемпионати «ДИНАМО» (Тбилиси) — «ПАХТАКОР» (Тошкент) олий лига командалари ўртасида

ФУТБОЛ ЎЙИНИ ЎТКАЗИЛАДИ

28 майда дублёр состави ўйнайди.

29 майда — асосий состав.

Ўйин кеч соат 7 да бошланади.

Билетлар «Пахтакор» стадиони кассаларида ва район кассаларида сотилмоқда.

Коллектив бўлиб кўриш учун заявкалар қабул қилинмоқда.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ◆ ТЕЛЕФОНЛАР эълонлар — 338142. коммутатор — 330249 дан 330258 гача.

Б. — 121. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Р. 02465.